

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO X.

DECEMBER 1969

STEVILKA 12

Predlog plana za 1970

Iz leta v leto se vedno bolj zavedamo in tudi občutimo, kako pomemben je za podjetje gospodarski plan, ki ga sprejememo za vsako leto vnaprej. Z njim predvsem predvidimo, koliko bi morali proizvesti in kaj storiti, da bi ustregli vsem našim željam in zadostili vsem našim potrebam. To pa ni lahka stvar. Zato vabimo vse člane delovne skupnosti, da se s predlogom plana seznanijo, da sodelujejo med obravnavo, kajti plan mora postati skupni dogovor vseh sodelujočih, skupni dogovor ob sprejemanju obvez, kakor tudi skupni dogovor o kasnejši delitvi uspehov našega dela.

Tokrat je bil že 2. 12. 1969 dan samoupravnim in družbeno-političnim organom podjetja osnutek predloga proizvodnega in finančnega plana za leto 1970. Toda, ko ga preberemo enkrat, dvakrat in večkrat, moramo priznati, da je jedrat in vsebinsko bogat in da v bistvu pove vse, kar želimo in kaj moramo za uresničitev želja storiti. Zato mislimo, da je osnutek dobra osnova in izhodišče za izdelavo še ostalih planov, ki so za poslovanje v bodočem letu potrebni.

Poglejmo, kakšno poslovno politiko predlagajo v osnutku predloga!

- pri istem proizvodnem potencialu večji obseg proizvodne in finančne realizacije
- strukturno preorientacijo proizvodnje v korist izdelkov z zagotovljenim plasmanom in boljšim finančnim učinkom ter na osnovi tega
- povečanje dela dohodka za osebne dohodke in sklade
- povečanje finančnih sredstev za financiranje proizvodnega procesa ter za izpopolnitev in modernizacijo proizvodnih kapacitet.

To pa je z besedami povedano — vse. Uresničenje gornjih načel, izraženo s številčnimi podatki pa je možno, če proizvedemo in realiziramo sledeče:

- 20.660 ton skupne proizvodnje oziroma
- 13.400 ton blagovne proizvodnje ter
- 4.000 avtomobilov

Razumljivo, da gornjih količin ne bi smeli proizvesti s kakršnimkoli stroški in jih prodati za kakršnokoli ceno. Zato finančni del osnutka predloga točno predvideva, da bi morala znašati fakturirana realizacija za navedeno proizvodnjo najmanj 345.463.000 din, pri čemer materialni stroški ne bi smeli pre-

koračiti 72,1 odstotka. Uresničitev teh dveh pogojev, ki pa sta na podlagi analiz realno postavljena, bi omogočila tudi uresničitev želja, ki smo jih navedli v uvodu.

V osnutku predloga je dokaj jasno povedano tudi o osebnih dohodkih, za kar je predvideno preko 73 milijonov dinarjev (bruto). Izračun nam pove, da bi pri 3.100 zaposlenih delavcih vsak prejemal 1.350,— din mesečnega povprečnega neto osebnega dohodka. Za financiranje stanovanjske izgradnje je predvideno 2,9 milijona dinarjev. Naj poudarimo, da vse to velja ob izpolnitvi gornjih dveh pogojev. Sicer pa ti pogoji niso nobena naša specialnost — to velja za ves poslovni svet. Vsekakor predvidevamo velik spopad s stroški in nadaljnje izboljševanje organizacije dela in tehnoloških procesov ter večje izkoriščanje obstoječih zmogljivosti.

V osnutku predloga sta dalje v podrobnosti podana dinamična plana za fakturirano realizacijo in skupno ter blagovno proizvodnjo, kar bo omogočilo dokaj konkretno razdelitev nalog in obvez med vse nas. S tem bomo omogočili, da bo od naročila do dobave proizvoda vsak na svojem delovnem mestu v redu opravil svojo dolžnost.

Tonažo v višini 20.660 ton skupne proizvodnje smo že omenili. Da bo informacija popolnejša in slika naših obvez jasnejša, navedimo za primer skupno proizvodnjo razčlenjeno po vrstah proizvodov oziroma po proizvodnih enotah:

Cementarne	2.100 ton
Talni transport	1.900 ton
Žerjavi, reduk.	1.800 ton
Turbine	1.500 ton
Črpalke	1.500 ton
Diesel motorji	1.200 ton
Strojni deli	350 ton
Hidrav. stiskal.	250 ton

Orodje	100 ton
PE FI	10.700 ton
PE MO	4.900 ton
PE PK	4.300 ton
VET — kisik	750 ton
— tiskovine	10 ton
Podjetje skupno	20.660 ton

V gornjem pregledu ne navajamo ostalih naših dejavnosti, ki jih ne merimo s tonami, temveč po številu izdelkov, s kubičnimi metri ali urami.

Se enkrat pa moramo poudariti, da je vse, kar smo do sedaj navedli, šele prvi osnutek predloga plana. Obravnave in razprave ga lahko še spremenijo, vsekakor pa le tako, da obveze povečamo in se tako gospodarsko še bolj okrepiamo.

Izgleda, da bo mesec december za nas dokaj živahen in zanimiv. Vemo, da se vzporedno intenzivno pripravljajo tudi ostali potrebni plani in predlogi nekaterih sprememb, predvsem iz področja nagajevanja in delitve ter umnejšega gospodarjenja.

Eden najpomembnejših je vsekakor predlog obračuna proizvodnje in delitve osebnega dohodka po proizvodnih enotah.

Naj končamo z željo, da bi se vsi člani delovne skupnosti seznanili s predlogom plana, da bi sodelovali v razpravi med obravnavo, ga sprejeli in s tem omogočili, da bo gospodarski plan podjetja resnično postal delovni program vsakega posameznika in program nas vseh skupaj. So tudi realni izgledi, da postane poslovno leto 1970 za nas v marsikaterem oziru ekonomskega ocenjevanja rekordno.

N. V.

V NOVEM LETU 1970,
TRIINDVAJSETEM LETU LITOSTROJA
ZELIMO VSEM DELOVNIM TOVARIŠEM,
NASIM POSLOVNIM PRIJATELJEM
IN VSEM DELOVNIM LJUDEM
POLNO USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA

DELAJSKI SVET PODJETJA
UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA PODJETJA
SEKRETARIAT ZK
SINDIKALNA ORGANIZACIJA
TOVARNISKA KONFERENCA ZMS
OBRATNA AMBULANTA
IN UREDNIŠKI ODBOR CASOPISA

Delovna mladina Litostroja

Na seminarju tovarniške konference ZMS Litostroj, ki je bila od 21. do 23. 11. 1969 v Trebiji, smo se zbrali člani tovarniške konference ZMS Litostroj in predstavniki mladincev iz naših ekonomskih enot.

V razpravi smo ugotovili, da tarejo mlade Litostrojačane naslednji problemi: fluktuacija, neobveščenost o delu mladinskega aktiva, samoupravljanje, šolanje in mladinski klub.

Ko ugotavljamo vzroke za tako veliko fluktuacijo med mladimi v naši tovarni, vidimo:

da se mladinec, ki konča šolanje v našem izobraževalnem centru, po odsluženju kadrovskega roka po navadi vrne v svoj domači kraj. Marsikateri mlad delavec se zaradi nepravilnega odnosa starejših sodelavcev odloči za odhod iz našega kolektiva. Res je, ko mladinec konča šolanje, še ne zna vsega, saj le praksa naredi mojstra, vendar mu je vseeno treba malo bolj zapati. Marsikdo misli, da je korekcijski faktor osebnega dohodka bistveni vzrok za odhod mladih in naše tovarne, vendar smo ugotovili, da so prej navedeni problemi bistveni.

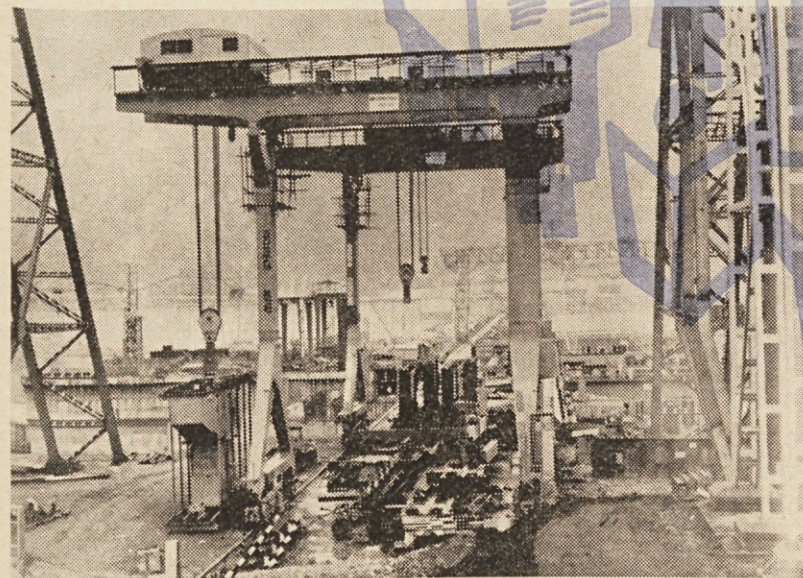
NEOBVEŠČENOST

Marsikateri mladi Litostrojčan niti ne ve, da obstaja v naši tovarni organiziran mladinski aktiv. Tovarniška konferenca ZMS Litostroj deluje v zelo ozkem krogu. Do danes je storila zelo malo, da bi se približala mladim v tovarni. Po drugi strani pa je zelo malo mladih, ki se zavedajo, da bi z mladinsko organizacijo lahko uveljavili svoje interese. Da bi se čimbolj približali in pritegnili mladino k delu v mladinski organizaciji, smo se na seminarju odločili, da začne tovarniška konferenca občasno izdajati list INFORMATOR. V tem listu bo seznanjala s svojim delom vse mlade v našem kolektivu.

Za pisano obliko informacij smo se odločili zato, ker na sestanku pride le malo ljudi, obveščanje preko oglasne deske pa ne doseže svojega namena. Upamo, da bomo z Informatorjem dosegli večjo obveščenost med mladimi v našem kolektivu.

SAMOUPRAVLJANJE

Velika želja mladih je, vključiti se v proces samoupravljanja. V preteklosti je mladinska organizacija storila zelo velike napake. Te napake se kažejo predvsem v neobveščenosti mladih samoupravljalcev. Naslednji primer nam to dovolj dobro dokazuje: mladinska organizacija je postavila svojega kandidata za samoupravne organe in mislila, da je s tem opravila vse. Pozabila pa je na to, da je treba vse mladince v tovarni obvestiti, kdo je njihov kandidat. Da bi se v prihodnje izognili podobnim napakam, smo se odločili, da bomo pred zbori volilcev sklicali sestanke mladih po ekonomskih enotah, na katerih bomo izbrali (Nadaljevanje na 2. strani)

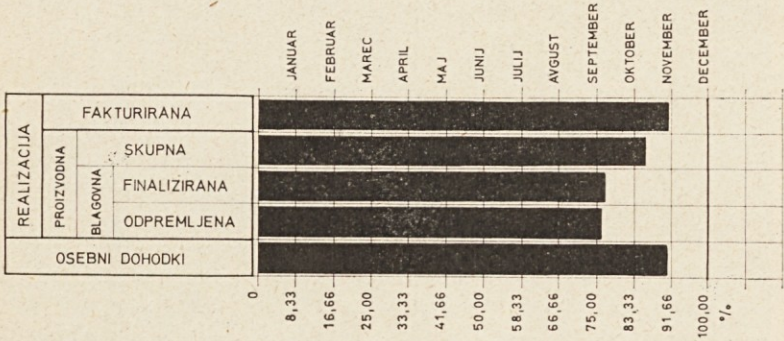

Pogled na litostrojska portalna žerjava v Djerdapu z dvizžno močjo 160/50 t

V ozadju mostovna žerjava skupne nosilnosti 800 megapondov, ki sta montirana v strojnici, ki je še nepokrita

Naš barometer

Tokrat odčitujemo že enajstič v tem letu z našega barometra. Že enajstič bomo ugotavljali, do kam smo z našim delom pomaknili stolpce, ki ponazarjajo naše uspehe. Tudi tokrat bomo ugotavljali, koliko praznega prostora je med pokončno črto »91,66 % — november« in črnimi stolpci grafikona, ki ponazarja naše neizpolnjene planirane rezultate. Torej pogledjmo!

Zanimivo je, da imajo črni stolpci že več mesecev zapored značilno medsebojno lego: fakturirana realizacija in izplačani osebni dohodki sta med seboj poravnana, nato pa se stopničasto zmanjšujejo skupna proizvodnja ter finalizirana in odpremljena blagovna proizvodnja. To pa nekako ustreza tehnološkemu procesu v proizvodnji. Majhna uganka je morda le to, kako je možno, da fakturirana realizacija prednjači pred blagovno proizvodnjo. Sicer to ni slabo, ena izmed razlag pa je ta, da neblagovne usluge prikažemo le finančno v dinarjih, ne pa tudi

v tonaži. Ker pa smo že večkrat priznali, da samokritičnost ni slabost, temveč moč, lahko glasneje pokritiziramo, da je med črnimi stolpci in pokončno črto »91,66 % — november« preveč bele površine! En mesec nas loči do zaključka poslovnega leta. Nekaj bomo še prav gotovo nadoknadili od zamujenega. Odgovor na to, koliko ne bomo in zakaj ne, pa bomo dobili ob končnem obračunu — v poslovnem poročilu za leto 1969.

Oglejmo si še številčne odčitke iz našega barometra, ki so konec novembra takile:

Finančna realizacija:	%	%
— fakturirana	101,21	91,10
Blagovna proizvodnja:		
— skupna	95,54	86,13
— blagovna	86,42	77,80
— odpremljena	84,63	76,19
Osebni dohodki:		
— izplačani	100,12	91,41

V prvem številčnem stolpcu so navedene odstotkovne vrednosti izpolnitve enajstmesečnih kumulativnih dinamičnih planov. Primerjalna vrednost za dobre rezultate je 100 odstotkov. V zadnjem stolpcu pa so odstotkovne vrednosti izpolnitve celoletnih

	%	%
Črpalke	72,92	63,26
Turbine	71,84	58,23
Talni transport	89,24	77,04
Diesel motorji	83,16	77,06
Cementarne	94,57	94,57 +
Zerjavi	106,42 +	106,16 ++
Stiskalnice	87,15	78,75
Strojni deli	162,70 +	162,70 ++
Orodje	132,75 +	120,80 ++
PE FI	86,37	77,37
PE MO	104,05 +	92,14 +
PE VET	122,04 +	111,76 ++
PE PK	102,81 +	96,42 +
Podjetje skupno	95,55	86,13

Zadovoljive rezultate smo označili s plusom, z dvema plusoma pa tiste vrste proizvodov oziroma proizvodnih enot, kjer smo že izpolnili letni plan skupne proizvodnje.

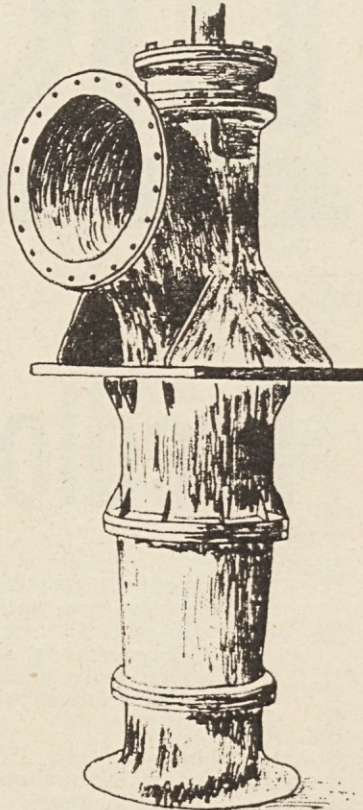
Ce bi hoteli prikazati boljše rezultate, bi na enak način prikazali npr. fakturirano realizacijo, kjer bi bilo še več plusov in tudi več dvojnih plusov. Toda naš namen ni, prikazati karkoli lepše ali bolje kot je, temveč smo z našimi odčitki iz barometra posredno vedno iskali nekaj, kar naj bi nas vodilo k še boljšim rezultatom in uspehom.

Dvanajstega odčitka iz našega barometra v taki obliki kot doslej (verjetno) ne bo. Kot smo že omenili, ga bo nadomestil končni obračun, to je poslovno poročilo za leto 1969.

In ko boste brali te vrstice, bo prav gotovo že vladalo novoletno vzdušje in razpoloženje. Zato dovolite, dragi bralci, da ob koncu leta iz serije člankov Naš baro-

planov. Primerjalna vrednost za dobre rezultate konec novembra je 91,66 odstotka.

V gornjih skupnih podatkih za podjetje pa se skrivajo i dobri i manj dobri rezultati »sestavnih delov« podjetja, to je proizvodnih enot oziroma vrst proizvodov. Zato si enega od gornjih skupnih rezultatov poslovanja npr. skupno proizvodnjo oglejmo po vrstah proizvodov oziroma proizvodnih enotah:

meter zaželim vsem tistim, ki so vseh enajst odčitkov iz barometra prebrali — **Srečno in uspehov polno novo leto 1970!**

N. V.

Obveščanje: funkcija samoupravljanja

Na področju informiranja je prišlo v podjetjih do pre-senetljivega položaja: medtem ko je po podjetjih vedno več sredstev za obveščanje, je še mnogo primerov pomanjkljive obveščenosti proizvajalcev. Že v uvodu naj poudarimo, da je obveščenost življenjsko važna za razvoj samoupravljanja, v praksi pa se žal to načelo ne izpolnjuje.

Poglejmo dva primera: stavka v reški ladjedelnici in stavka v Slavonskem Brodu.

Iz sodnih zapisov je razvidno, da tromesečni osebni dohodki delavcev, ki so fizično napadli vodilne ljudi v podjetju, niso nič manjši od dohodkov pretepenih funkcionarjev.

Vprašajmo se, ali so bili delavci reške ladjedelnice res dovolj obveščeni o poslovanju svojega kolektiva. Morda je res, da so napadli vodilne ljudi iz kakšnih drugih vzrokov, ne samo zato, ker niso vedeli, koliko kdo zasluži. Kolikor bi bila politika nagrajevanja v podjetju vsem pravilno pojasnjena, bi se stavke udeležilo prav gotovo manj delavcev in pretepači ne bi uživali take podpore, kot so jo.

V Borbi z dne 13. IX. 1969 beremo: »Ugotovili smo, da je eden od vzrokov stavke v Slavonskem Brodu bil v tem, da so o novi organizaciji dela razpravljali le v ozkem strokovnem krogu, ni se jim pa zdelo vredno, da bi o tem razpravljali zbori delovnih ljudi.«

Statistiki so analizirali 38 stavk, do katerih je prišlo v teku enega leta. Ugotovili so, da v 57,9 % delavci niso bili obveščeni, ali pa so bili obveščeni le delno o vzrokih stavke v njihovem podjetju.

Obveščenost je eden predpogojev uspešnega samoupravljanja. Popolnoma razumljivo je, da lahko pretehtano sodi in odloča le tisti član samoupravnega organa, ki je seznanjen z vsemi elementi problema, o katerem mora odločiti. Seveda mora biti obveščen o vsem, o čemer bo tekla beseda na seji, že dan prej, ne pa tako, kot je v navadi, da člani DS razen zelo skromnega dnevnega reda ne dobe ničesar.

V vsakem dobrem statutu delovne organizacije mora biti določeno:

- Kako obveščati kolektiv o vseh važnih vprašanjih in problemih.
- Kakšna sredstva obveščanja lahko uporabljajo samoupravljalci.
- Kakšno odgovornost imajo ljudje, ki dajejo informacije.

d) Kakšna izobrazba je potrebna za delavce, ki delajo v informativnih službah.

Iz pregleda sredstev za obveščanje v raznih jugoslovanskih podjetjih je razvidno, da vlada večje zanimanje za interno obveščanje o notranjih problemih, medtem ko so delovne organizacije manj zainteresirane za to, da bi bila širša javnost obveščena o njihovem delu.

Najboljše in najbolj razširjeno sredstvo obveščanja so seveda tovarniški časopisi in bilteni, ki jih je v Jugoslaviji okrog 600, od tega v Sloveniji 220, v Hrvatski 100, v Srbiji 180 (od tega 100 v Vojvodini), v Makedoniji približno deset.

Logično je, da se je po reformi dvignilo število časopisov delovnih kolektivov. Poznamo pa tudi primere, da nekatera podjetja rešujejo svoje finančne težave s tem, da najprej ukinejo izdajanje časopisa. Največ delavcev bere svoje časopise predvsem zato, da bi zvedeli kaj več o problemih, ki tarejo njihovo podjetje, manjši odstotek pa tudi zato, da bi se izobraževali. Na splošno vzeto, takim potrebam tovarniški časopisi ustrezajo, toda za temeljito spoznavanje vseh problemov samoupravljalcev pa to ni dovolj. Res je, da časopis ne more biti priročnik za samoupravljalce, niti seznam predpisov, ki naj bi jih člani delavskega sveta poznali, še manj pa, da bi tak časopis služil le za kritiko enim in hvalo drugim.

Seveda pa imajo taki tovarniški listi še nekaj, lahko bi rekli splošnih napak:

- objavljajo informacije o dogodkih, ki so se že pred časom pripetili, n. pr. o sklepih delavskega sveta, ki je bil že pred mesecem dni, manj pa skrbe za to, da bi bralce obvestili o gradivu, ki je pripravljeno za prihodnje seje delavskega sveta.
- največkrat posnemajo (in to neuspešno) velike časopise.
- slog pisanja nekaterih člankov (predvsem onih, ki obravnavajo družbeno-politično dogajanje v podjetju ali zunaj njega) je za večino samoupravljalcev odločno pretežak.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Delovna mladina Litostroja

(Nadaljevanje s 1. strani)

svojega kandidata in določili predlagatelja. Ta bo na zboru volilcev v imenu mladincev predlagal kandidata za samoupravne organe. Tovarniška konferenca pa bo mlade samoupravljalce obvestila preko Informatorja, kdo je njihov kandidat. Dogovorili smo se tudi, da se bo moral izvoljeni kandidat pred vsako svojo odločitvijo posvetovati s svojimi volilci. Če bomo izpolnjevali prej omenjene ukrepe, se nam ne bo več pripetilo, da bomo imeli pri skoraj 1000 mladincih samo štiri mladince vključene v samoupravne organe.

SOLANJE

Iz pogovora z mladinci, ki se izredno izobražujejo, smo razbrali, da imajo precej težav, n. pr. negativen odnos vodstvenih ljudi do tistih, ki se želijo dopolnilno izobraževati. V nekaterih ekonomskih enotah postavi vodstvo slušatelja, ki se želi izobraževati, pred dejstvo: ali se posveti šoli, ali pa delu. Tudi delo v izmenah je velika ovira šolanja, zato je marsikateri mladinec prisiljen delati ponoči. V naši tovarni obstaja pravilnik o izrednem izobraževanju, ki je dokaj ugoden za tiste, ki se dopolnilno šolajo. Do ugodnosti, ki jih dovoljuje pravilnik, pa se je zelo težko priboriti: vsak posameznik se mora obrniti na obratni delavski svet, ki pa v nekaterih primerih zelo nerad odobri študijski dopust ali skrajšani delovni čas. Naša želja je, da bi se v prihodnje obratni delavski sveti odločali bolj enotno v tej zadevi.

MLADINSKI KLUB

Mladi v Litostroju si zelo želimo svoj klub. Toda, kje dobiti svoj prostor? V prihodnje vidi-

mo rešitev v tesnem sodelovanju z družbeno-političnimi organizacijami. Sindikat je že razmišljal o tem, da bi uredili v Lito-

stroju klubske prostore. Takrat bomo verjetno tudi mi mladi dobili svoj klub.

M. K.

Litostrojski mladinci pri spomeniku padlim v Trebiji po seminarju

Sodelovanje Litostroj - Renault

Prva vozila že zapuščajo tovarno. Za naše razmere nam je uspelo preurediti potrebne prostore za montažo avtomobilov v zelo kratkem času, tako da lahko v dovolj dobro opremljenem objektu opravljamo prvo delo v proizvodnji avtomobilov. Vse bolj pogosto nas bodo presenile vozila, ki imajo na zadnji strani pritrjen napis »LITOSTROJ«.

Vendar je montaža avtomobilov le prva, začetna faza našega sodelovanja z našim partnerjem v proizvodnji avtomobilov. Pomen naše kooperacijske pogodbe je veliko globlji in načrti, ki jih mislimo realizirati, mnogo bolj široki.

Renault ima že po vsem svetu postavljene tovarne avtomobilov, bodisi lastne, bodisi pogodbene. V Evropi jih je zunaj Francije 6 (vključno Romunija in Bolgarija), v Ameriki 8, v Afriki 6 in v ostalih delih sveta 5. Tem tovarnam se je letos pridružil še LITOSTROJ v Jugoslaviji. Način sodelovanja torej ni nič novega in tudi v naši državi ga že poznamo. Nekateri zunaj našega podjetja si to obliko sodelovanja predstavljajo kot izredno lagoden posel, kjer se na lahek način zasluži, to pa ne drži.

Avtomobilska industrija v svetu je ena glavnih gospodarskih vej. Ob avtomobilski tovarni je zbrana armada kooperantov iz vseh področij gospodarstva. Sodeluje tako bazična industrija (pločevina, profili, odlitki, odkovki, barvne kovine), kot kovinsko-predelovalna, tekstilna, lesna, papirna, industrija plastičnih mas, stekla, gume in podobno. Skoraj ni panoge, ki ne bi mogla sodelovati v proizvodnji avtomobilov.

Po drugi strani sili ostra konkurenca vse avtomobilске tovarne, da poslujejo v zelo organiziranem sodelovanju zato, da ne bi imele preveč izdelkov v skladiščih ali celo poslovale z izgubo. V takih pogojih se mora matično podjetje, kot vsi sodelujoči dobavitelji podrediti utečenemu načinu dobav in montaže. Zaloge za montažni trak lahko obsegajo le nekajdnevne potre-

be, saj je pri dnevni proizvodnji npr. 2.000 vozil treba imeti na zalogi sestavne dele za več tednov ali mesecev. Ves sistem kooperantov dela po predpisanih pogojih in mora po vnaprej določenem programu obvezno in pravočasno dobavljati sestavne dele na tekoči trak. Ti sestavni deli pa morajo ustrezati zahtevam po kakovosti, ker bi sicer kljub dobavljenim sestavnim delom lahko montažni trak obstal. Ker je proizvajalec na trgu avtomobilov vezan na konkurenčne pogoje, je potrebno te dele dobavljati po določeni ceni.

Prvi pogoj je kakovost. Ne le za nekaj izdelkov in ne le za nekaj tisoč naročenih komadov, kakovost je potrebno obdržati v veliki seriji izdelkov, ki morajo mesece, včasih pa tudi leta dolgo biti vedno dobre kakovosti. Sposobni morajo biti za vgradnjo v avto na montažnem traku, ki je čez 1000 km oddaljen. Ta pogoj je lažje dosegljiv pri nekaterih preprostih elementih, naš namen pa ni, da bi delali drobni, ki tehnisko, tehnološko in finančno niso zanimiv izdelek.

S kakovostjo je tesno povezana količina. Dobavljati dele za montažni trak nekega avtomobila pomeni, izpolniti proizvodni načrt v celotnem obsegu in pravočasno, tako da proizvajalec avtomobilov lahko trdno računa na dobavo. Zato tovarne avtomobilov le v izjemnih pogojih oddajo vso potrebno količino za posamezni sestavni del enemu samemu kooperantu, saj ne želijo biti odvisne od enega samega proizvajalca.

Ceno izdelka v naših razmerah še najmanj upoštevamo. Prepričani smo, da cena ni važna, važno je le, da delo dobimo. V av-

količini in po želeni ceni, če ta sestavni del nismo uspeli pravočasno postaviti na montažni trak! Zamude rokov, penali ali katerikoli drugi ukrepi ne pomagajo, saj bi zastoj na traku predstavljal take izgube, da jih nihče ne bi mogel nadomestiti. Zato se izdelovalci avtomobilov zavarujejo s tem, da imajo več kooperantov za isti izdelek. Obvezno morajo imeti še varnostno zalogo, zato, da lahko tistemu kooperantu, ki dvakrat

ni pravočasno dobavil izdelka, kratkoma odpovedo sodelovanje.

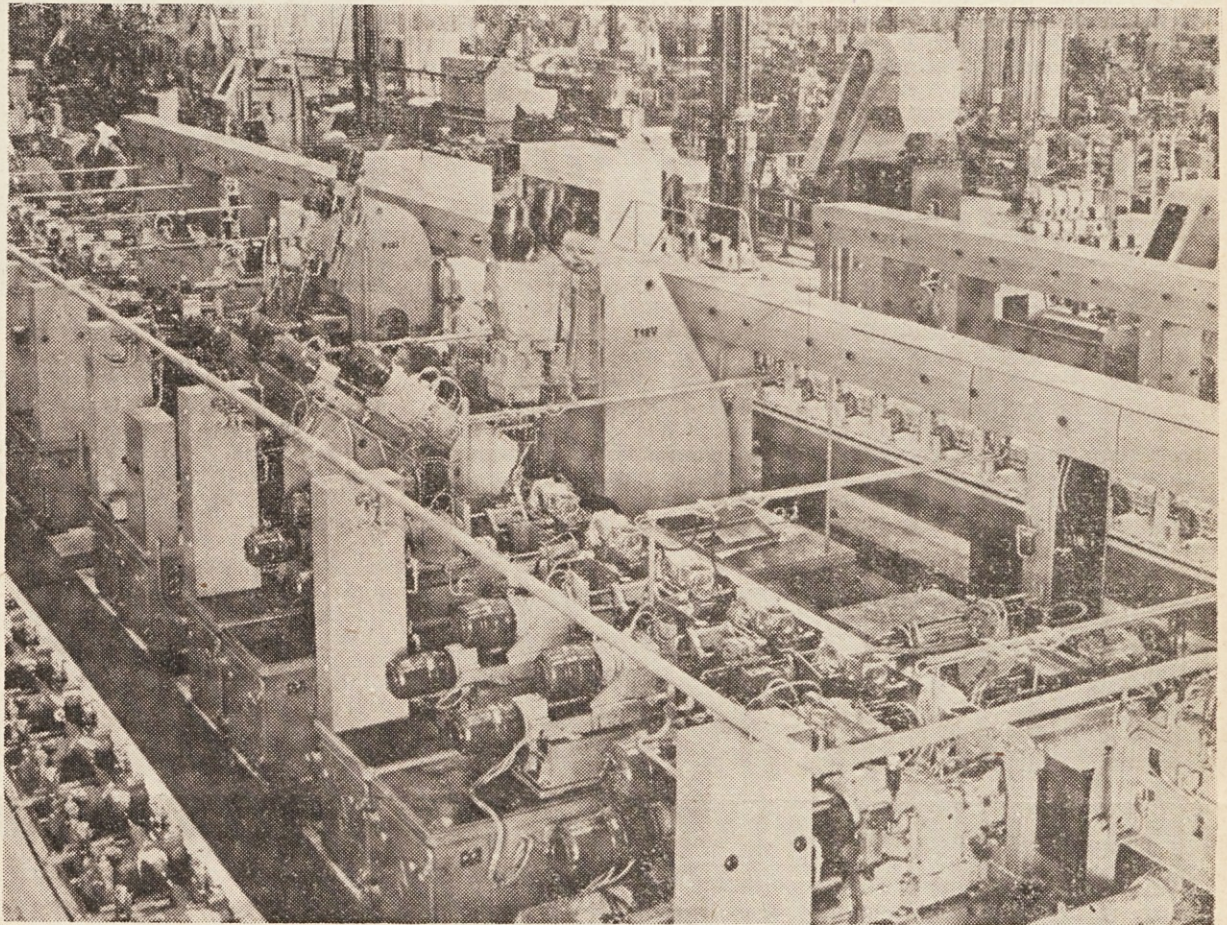
Vključiti se v tak sistem, pomeni nenehno trdo delati, se nenehno izpopolnjevati, slediti tehnološkemu razvoju in se mu prilagajati. Tako sodelovanje ima tudi svoje zelo pozitivne strani: stalno delo, stalni stik z najbolj razvito tehnologijo in spremljanje razvoja »iz prve roke«.

Odločili smo se torej za tako sodelovanje. Dogovarjamo se

o tem, da bi nekaj bistvenih sestavnih delov izdelovali v velikih serijah in da bi za protivednost teh dobavljenih sestavnih delov uvažali ostale dele avtomobilov, ki bi jih na našem traku montirali in dali na jugoslovansko in morebiti na tuje tržišče. Organizacija montažnega traku in izdelava sestavnih delov samo za to montažo pa je problem zase.

O tem bomo malo obširneje pisali v prihodnji številki.

Inž. Matej Suhač

Notranjost dvorane v Cléonu

Pisali so o nas...

DELO je 10. 12. 1969 objavilo članek z naslovom »Avtomobili iz Litostroja prihajajo z delno zamudo.« Zaradi aktualnosti ga ponatiskujemo, in sicer nekoliko skrajšanega.

Ko smo polistali po dokumentih, ki govorijo o vplačilih avtomobilov in o tem, kdaj dobe kupci vozila, smo ugotovili, da je Litostroj pri startu (z začetkom avtomobilске prodaje) nekoliko zamudil. Z dobavnim rokom pa Litostroj zamuja le za nekaj dni.

Komercialni direktor Litostroja je poudaril, kako si niti približno niso mogli predstavljati, kako silno težek bo zaradi vseh administrativnih ovir začetek avtomobilске montaže.

»Menim, da je pravzaprav dobra reklama za podjetje, če zamujamo samo za nekaj dni. Kupcem se za to sicer opravičujemo. Mislim pa,« je dejal inž. Čuček, »da nam bo večina kupcev zares oprostila, če bodo v izjemnih primerih deset dni kasneje dobili avtomobile, kot bi jih morali.«

Pogovoru se je pridružila tudi inž. Vida Vidmarjeva, ki se v Litostroju posebej ukvarja s prodajo avtomobilov. »Če hočemo biti pošteni,« je dejala, »potem je treba povedati tudi to, da dobe nekateri naši naročniki avtomobile celo prej, preden preteče dobavni rok.«

Naročniku dobavijo vozilo takšno, za kakršno se je odločil. Kupec se lahko oglasi dan, dva ali pa celo teden kasneje, kot bi se moral, njegov avtomobil pa mora ta čas čakati nanj.

Pogovarjali smo se o tem, kako nekatere kupce moti, ko v Litostroju govorijo o tako imenovanih

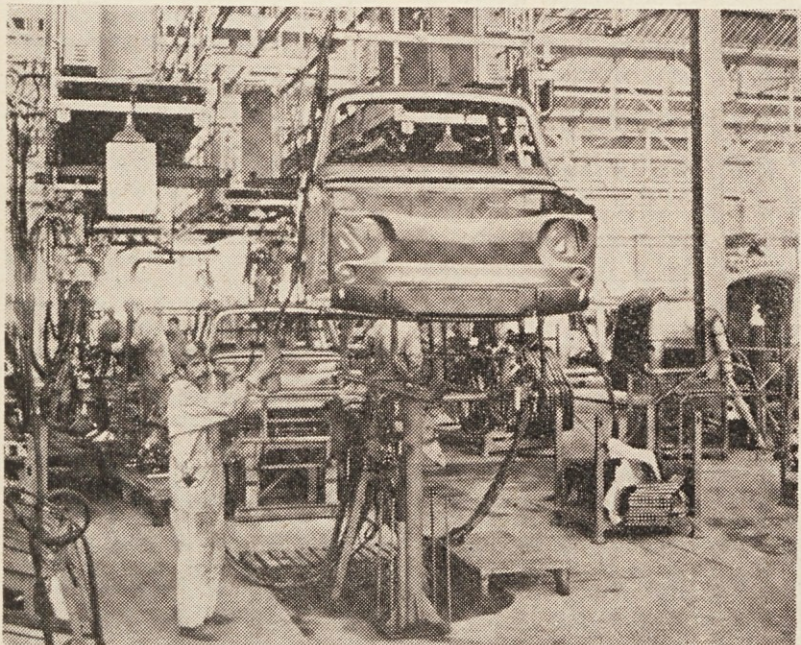
orientacijskih cenah in o orientacijskih rokih.

Kar se orientacijskih cen tiče, pravijo v Litostroju, da se pač ne morejo povsem izogniti spremembam, ki bi utegnile nastati pri cenah zaradi spreminjanja naših predpisov, in naposled tudi zaradi tega, če bi recimo Renault spremenil cene.

Inž. Vidmarjeva in direktor Čuček sta potem izjavila, da tudi v primeru, če se bodo s pričetkom prihodnjega leta zvišale carinske stopnje pri uvozu avtomobilov, litostrojski kupci ne bodo plačali avtomobilov dražje, pa čeprav jih bodo dobili šele prihodnje leto. Litostroj se ne bo okoristil z denarjem kupcev, če

bo le šlo za avtomobile, ki bodo ocarinjeni še v letu 1969! Ne bi pa mogli prevzeti nase dodatnega finančnega bremena, če se v prihodnjem letu poviša stopnja občinskega prometnega davka.

Prav na koncu pa smo razjasnili tudi vprašanje, zakaj nekateri, ki so v Litostroju naročili avtomobile, govorijo o večjem zamujanju dobavnega roka, v Litostroju pa govorijo le o nekajdnevni zamudah. Kupec, ki nam je zatrjeval, da je na določeni dan vplačal vse potrebne devize za nakup avtomobila, seveda ni računal s tem, da bo zaradi bančne »ekspeditivnosti« trajalo kar deset dni, da bodo kupčeve devize iz banke nakazali na litostrojski račun.

Tekoči trak v C.A.R.A.L. Renault (Alžirija). Letna proizvodnja 8000 vozil

OBVEŠČANJE

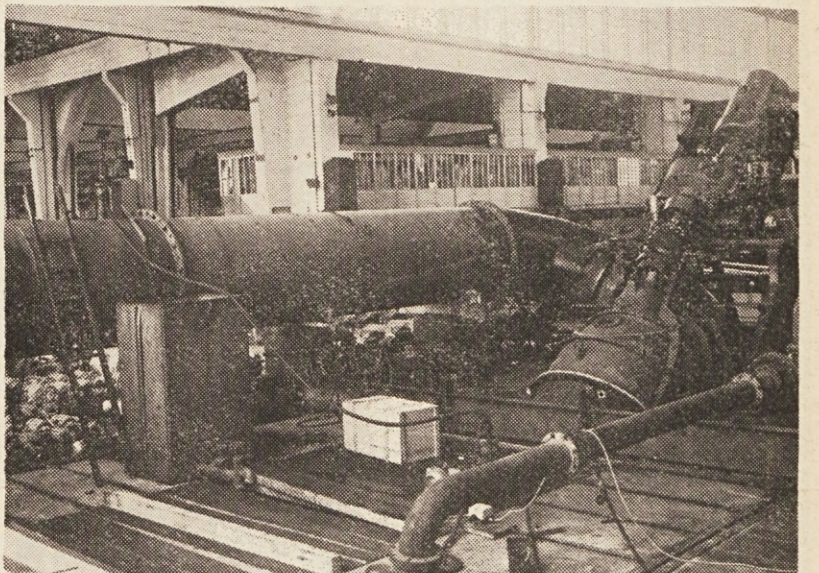
(Nadaljevanje z 2. strani)

d) tovarniški časopisi, bilteni in revije vse premalo pišejo o našem tako imenovanem »malem« človeku, o njegovih problemih, uspehih ali neuspehih.

Navzlic vsem tem naštetim pomanjkljivostim obveščanja v delovnem kolektivu (nekateri bi se z malo dobre volje dalo odpraviti) se moramo zavedati, da naše samoupravljanje in njegovi nosilci v podjetju — člani samoupravnih organov ne bodo mogli uspešno opravljati svoje naloge vse dotlej, dokler ne bodo o vsem pravilno, objektivno in predvsem pravočasno obveščeni.

tomobilski industriji v tujini pa je cena bistven element sodelovanja. Res je, da so količine, ki jih avtomobilska industrija potrebuje, ogromne, res je tudi, da je v proizvodnji takih serij samo enega izdelka možno doseči velike prihranke in tako znižati cene. Res pa je tudi, da zaradi naraščajočih kapacitet in ostre konkurence na trgu o cenah stalno razpravljajo in da tehnologija išče vedno nova pota, da bi z izboljšavami v proizvodnji dosegla zahteve po nizkih cenah izdelka.

Naj omenimo še pogoj, ki ga pri nas premalo upoštevamo: to je pravočasnost dobave. Nič ne pomaga, če smo sestavni del izdelali v zahtevani kakovosti in

Preizkus črpalk, ki smo jih izdelali za Egipt

foto: B. Kocjančič

Delavski svet je na 5. redni seji, dne 2. 10. 1969 obravnaval in potrdil pogodbo med SGP »Sava« z Jesenic in Litostrojem o odstopu pravice uporabe zemljišča parc. št. 140/2 k.o. Zg. Šiška pod določenimi pogoji. SGP »Sava« je namreč kot ponudnik pri odkupu najbolj ustrezalo zahtevam in pogojem našega podjetja. Pogodba je bila sklenjena zato, da bi SGP »Sava« kot investitor zgradil za potrebe članov naše delovne skupnosti tri stolpnice na odstopljenem zemljišču.

LOKACIJA NAMERAVANE GRADNJE IN PREDVIDENI ROK VSELITVE

Stanovanjske stolpnice bodo gradili med Celovško, Djakovičevo in Obirsko ulico, oziroma jugozahodno od osnovne šole Hinka Smrekarja. Stolpnice je projektiral dipl. inž. Usenik iz podjetja »Slovenija projekt«. Z gradnjo bodo predvidoma pričeli takoj, ko bodo urejene nekatere formalnosti. Že v mesecu januarju 1970. leta bodo pričeli z zemeljskimi deli. Gradnja vseh

treh stolpnic bo potekala postopoma ali skupno, kar je odvisno od sredstev, ki jih bo lahko našel investitor, oziroma od številne kreditno sposobnih kupcev. Glede na veliko zanimanje, ki že sedaj vlada za nameravano gradnjo, predvidevamo, da bodo selitve v prvi dve stolpnici že spomladi leta 1971 in da bo v letu 1972 zaključena gradnja vseh treh.

ZA KAKŠNA STANOVANJA GRE?

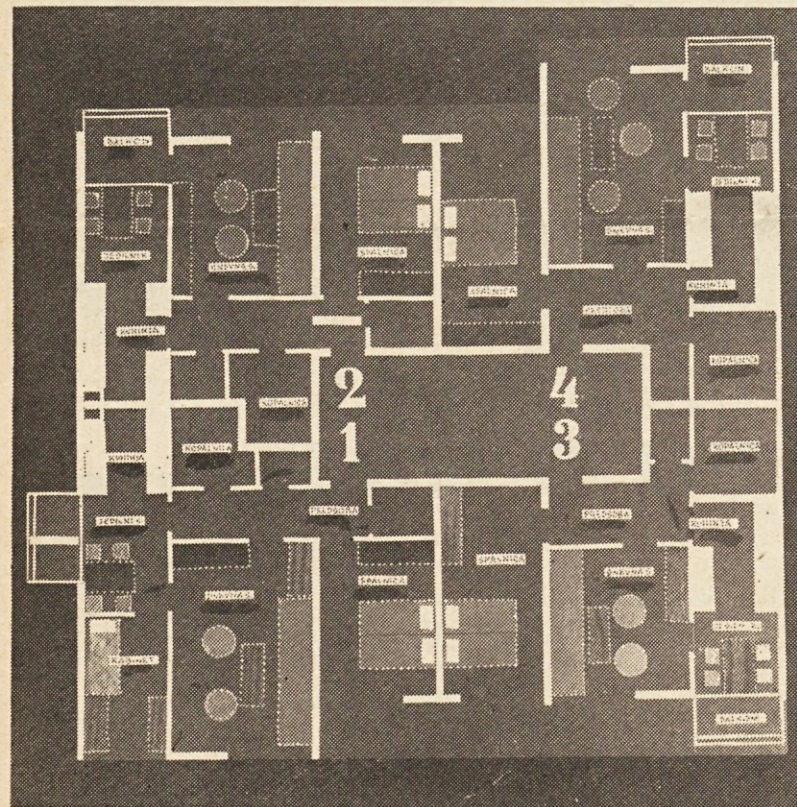
V pritličju stolpnic niso predvidena stanovanja. Pritličje je namenjeno za poslovne prostore, trgovine in druge lokale družbenega standarda. Stanovalci bodo imeli tako pri roki vse potrebno za zadovoljevanje svojih vsakdanjih življenjskih potreb. V posamezna nadstropja se bo stanovalec peljal z dvigalom. V vsaki stolpnici bosta dve dvigali. Izbira stanovanj po vrstah in velikosti je zelo pestra. Kupec bo lahko izbral med eno, dvo, dvo-inpol, tro ali troinpolnimi stanovanji, kot je razvidno iz spodnje razpredelnice:

1	dvoipoln sobno stanovanje	64 m ²
2	dvosobno stanovanje	55 m ²
3	dvosobno stanovanje	53 m ²
4	dvosobno stanovanje	59 m ²
5	dvosobno stanovanje	66 m ²
6	enosobno stanovanje	36 m ²
7	enosobno stanovanje	44 m ²
8	triinpoln sobno stanovanje	82 m ²
9	trosobno stanovanje	71 m ²

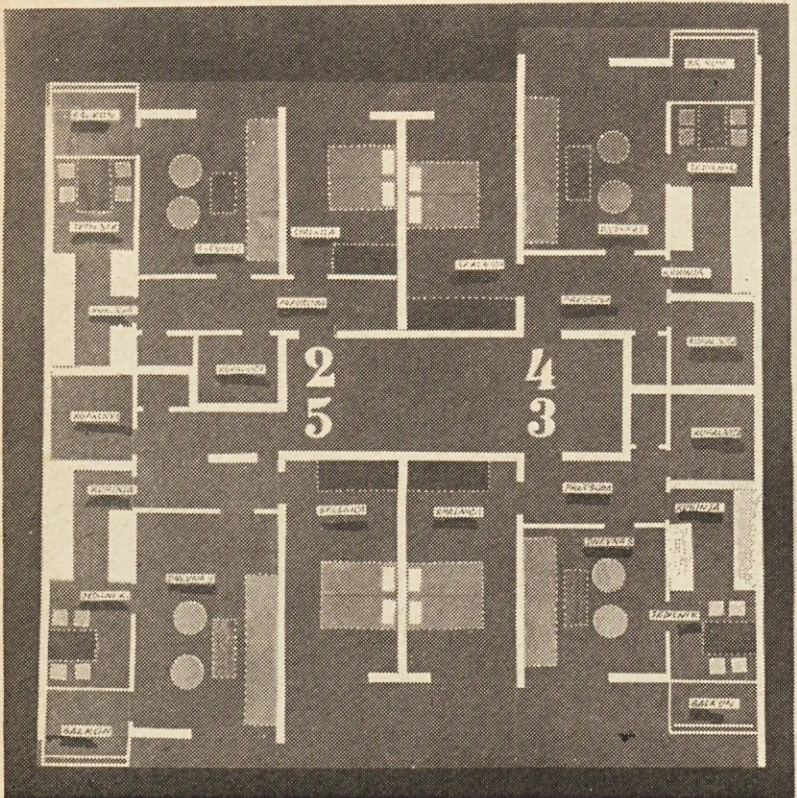
Struktura sedaj predvidenih stanovanjskih enot se bo na željo kupcev v okviru možnosti po potrjenem projektu lahko tudi spremenila.

Stanovanja bodo ogrevana s centralno kurjavo, ki bo priključena na mestni plinovod.

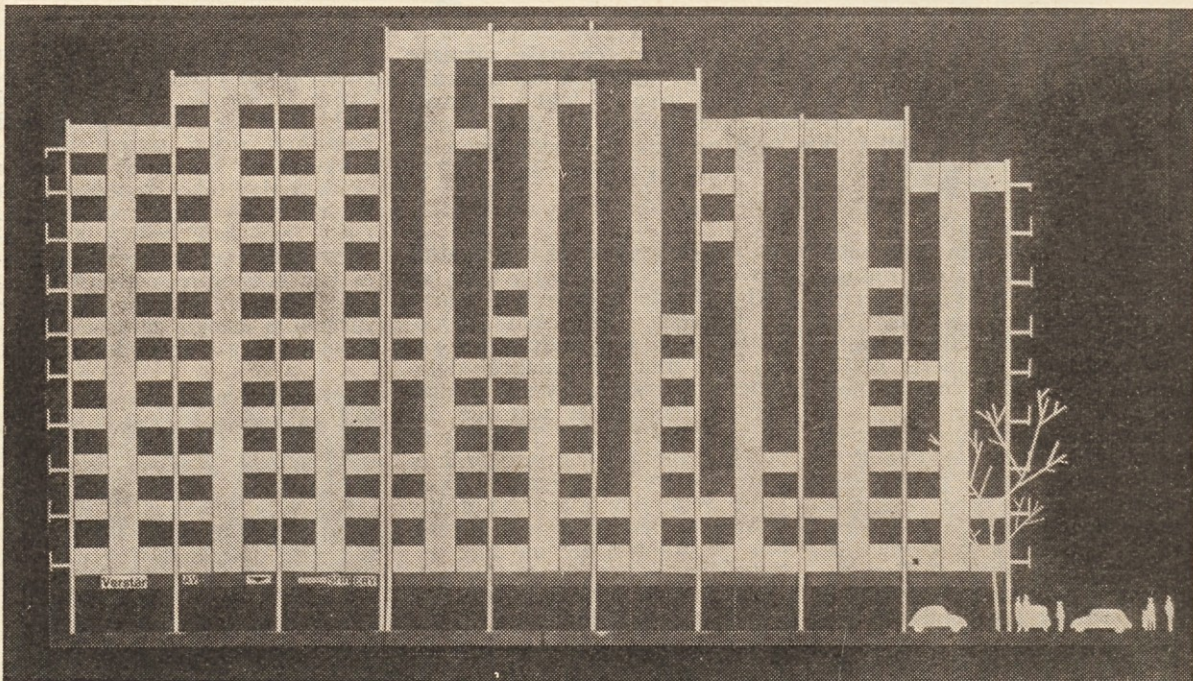
Vsako stanovanje bo imelo svoj balkon, v kletih pa prostor

Tlorisi stanovanj, o katerih govorimo v članku

Stanovanja

Pogled na čelno stran stolpnic, ki jih bo gradilo podjetje SAVA z Jesenic

GRADNJA TREH STOLPNIC ZA TRG IN POTREBE ČLANOV NAŠE DELOVNE SKUPNOSTI JE IZREDNA PRILOŽNOST ZA UGODEN NAKUP STANOVANJA.

Zaradi izrednega zanimanja in zato, da bi bili člani naše delovne skupnosti kar najbolj obveščeni o nameravani gradnji treh stolpnic v bližini podjetja in o možnosti nakupa stanovanj, dajemo vsem zainteresiranim podrobnejše podatke o vsem, kar bi jih utegnili zanimati.

za ozimnico. V kopalnicah bodo stene obložene s keramičnimi ploščicami in prav tako del sten v kuhinjah. Tudi opremljenost stanovanj bo odvisna od želja kupcev, seveda če jih bodo pravočasno javili graditelju. Vse spremembe vplivajo tudi na spremembo cen stanovanjem. Običajna standardna oprema je naslednja:

- a) Kuhinja**
- shrambna omara
 - kombiniran štedilnik električnega plina
 - 8 l električni bojler
 - pomivalno korito
 - priključek za hladilnik

- b) Kopalnica**
- vzdana kopalna kad
 - umivalnik, ogledalo in etažer
 - 80 l električni bojler
 - priključek za pralni stroj

WC je v vseh stanovanjih ločen od kopalnice. Poleg prej naštetih elementov bodo vsa stanovanja opremljena še s priključkom za telefon in TV anteno ter domofoni, t. j. hišnimi telefoni. V pritličju bodo skupni prostori za smetnjake, pošne nabiralnike itd.

CENE

Žal vam še ne moremo povedati cen stanovanj oziroma cen enega kvadr. metra stanovanjske površine, ker smo zaradi časovne stiske prisiljeni objaviti informacijo takrat, ko le-te še niso bile znane.

Kljub temu naj vam našteto nekaj okoliščin, ki bodo vplivale na oblikovanje cen. Trenutno lahko računamo z osnovnimi oz. gradbenimi cenami stanovanj, ki so določene na podlagi poprečja osnovnih gradbenih cen štirih gradbenih podjetij v Ljubljani. Upoštevajoč gradbeno ceno v letu 1969 bi bila predpogodbena cena stanovanj med 1.920 din in 2.070 din za kvadratni meter stanovanja. Cena za m² je namreč različna pri različni velikosti stanovanj. En m² stanovanja v enosobnem stanovanju je dražji od m² v trosobnem. Večja stanovanja so relativno cenejša od manjših. V prej navedeni ceni je vračunana cena za 1 m² zemljišča po 20 din. K navedeni ceni bo treba dodati še prispevek za urejanje mestnega zemljišča — komunalnih naprav itd. Ti stroški predstavljajo skupaj s ceno zemljišča ca. 15 do 25 odstotkov prodajne cene. Upoštevajoč trenutni položaj na tržišču prodaje stanovanj, menimo, da bo cena za 1 m² stanovanja ca. 2.300 din. Pogodbena vrednost oziroma cena stanovanj se ne bo menjala, razen v prime-

ru izrednih okoliščin, kot jih predvideva Temeljni zakon o graditvi investicijskih objektov.

PREDNOSTI IN UGODNOSTI...

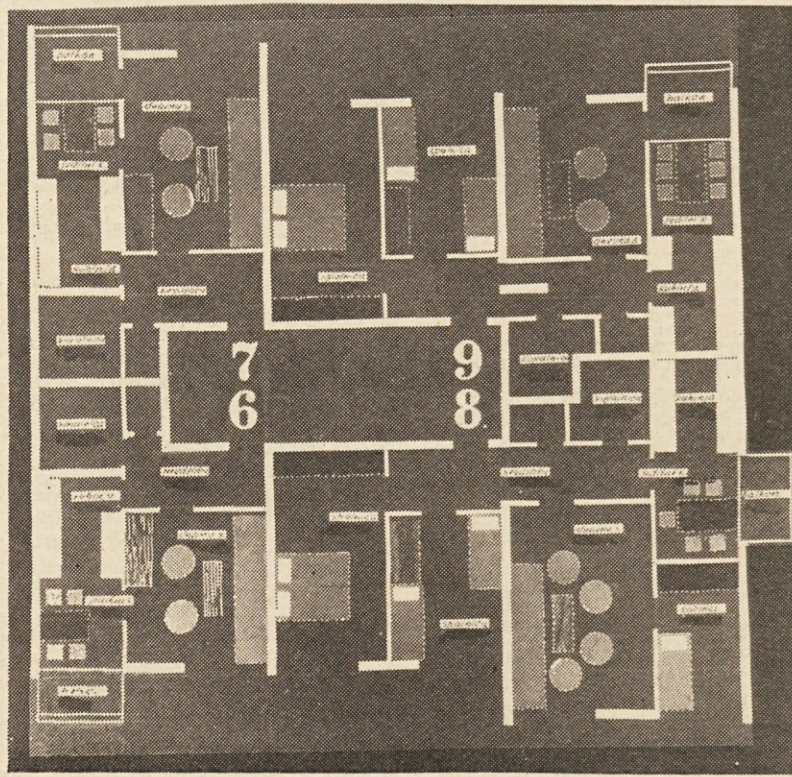
Prednost nameravane gradnje je očitna, saj bodo pričeli graditi v času relativnega zatišja stanovanjske graditve in pomanjkanja prostih stanovanj za trg. Tudi kupci z gotovino morajo čakati dalj časa na nova stanovanja. Za vsakega litostrojčana je pri tej gradnji izredno privlačna lokacija stanovanjskih objektov. Stanovanjske stolpnice bodo imele zelo ugodno lego. Nahajale se bodo sorazmerno blizu podjetja, vendar tudi dovolj oddaljene od železniške proge. V neposredni bližini objektov je občinska skupščina, kino in trgovine. Gre skorajda za sam center Šiške. Stanovanja bodo nudila lastnikom vse udobje sodobnih stanovanj.

Člani naše delovne skupnosti bodo imeli pri nakupu teh stanovanj razne ugodnosti. Imeli bodo prednost pri nakupu oziroma izbiri stanovanj pred ostalimi kupci. Za nje bodo veljale nižje prodajne cene, ker bo upoštevana cena zemljišča za 1 m² po 20 din, medtem ko bo za ostale kupce izven podjetja veljala cena zemljišča za 1 m² po 120 din. Končno bo imel vsak litostrojčan

še popust na pogodbeno prodajno ceno stanovanja. Ta popust znaša 4 % ali računano v dinarjih ca. 3000 do 6000 din pri stanovanju. Kupcem tudi ne bo treba sklepati kupnih pogodb z graditeljem oziroma investitorjem preko zastopnika (Standarda). Sklepali jih bodo lahko naravnost s prodajalcem — gradbenim podjetjem. Obstoji pa tudi možnost sklepanja kupnih pogodb v samem podjetju, o čemer bodo kupci naknadno obveščeni. SGP »Sava« je o gradnji pripravila lične prospekte, ki so na razpolago vsem zainteresiranim v kadrovskem sektorju.

KAJ JE TREBA STORITI ZA ZAGOTOVITEV STANOVANJA?

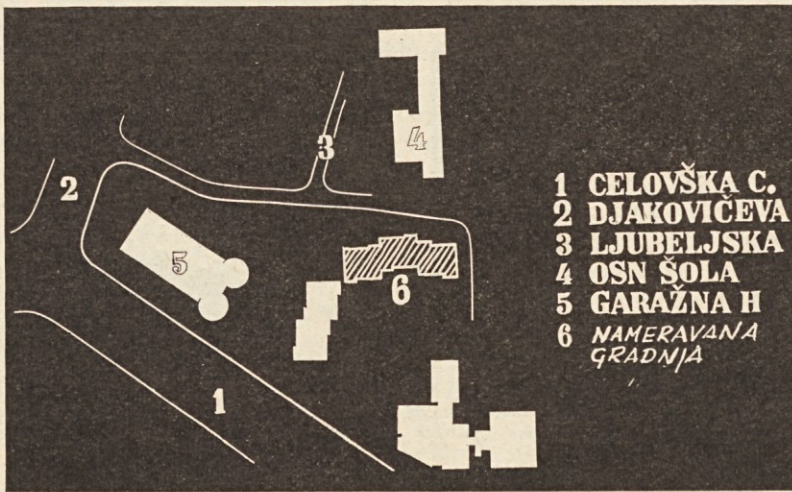
Vsem, ki se zanimajo za opisano gradnjo in nakup stanovanj priporočamo, da najprej temeljito pregledajo svoje finančne zmogljivosti ali kreditno sposobnost. Ugotoviti morajo: koliko sredstev imajo na razpolago takoj, kdaj se jim sprostijo privarčevana sredstva v banki (lastna in namenska sredstva podjetja), s kolikšnimi sredstvi bo pri nakupu sodelovala delovna organizacija zakonskega tovariša in končno, kakšen je skupni znesek vseh sredstev, ki ga bodo imeli na razpolago pred vselit-

stanovanja

vijo. To velja predvsem za tiste, ki so že prejeli posojilo od podjetja oziroma za katere podjetje varčuje pri banki na podlagi združenega varčevanja ali varčevanja pravne osebe za posojilo. Ostali, ki se tudi žele vključiti v opisano gradnjo, naj čimprej vložijo že doslej privarčevana sredstva na namensko varčevanje za stanovanje pri KBH v Ljubljani, pregledajo možnosti sofinanciranja nakupa stanovanja druge delovne organizacije in slednjič, izpolnijo in oddajo naj poseben obrazec prijave v zvezi z gradnjo in zahtevkom za posojilo v našem podjetju. Tiste, ki doslej še niso od podjetja prejeli posojila ali ugodnosti v zvezi s stanovanjem, bodo upoštevali ob delitvi sredstev za stanovanjsko izgradnjo oziroma nakup stanovanj po zaključnem računu za leto 1969. Višina posojil bo odvisna od razpoložljivih sredstev in števila zahtevkov. Ob dodeljevanju posojil bodo seveda upoštevali vse že doslej znane kriterije in kreditno sposobnost posameznika. Kdor bo po sklepu organa upravljanja prejel posojilo za nakup stanovanja, bo užival vse prej navedene ugodnosti.

Še pred koncem tega leta oziroma takoj, ko bodo znane prodajne cene stanovanj, bo na razpolago vsem zainteresiranim poseben obrazec, ki bo služil kot obvestilo o cenah in kot prijava za gradnjo oziroma nakup stanovanja in posojilo. Obrazce bomo sedanjim koristnikom posojila poslali na njihov naslov, ostalim jih bomo delili ob glavnem vходу pri odhodu domov ali pa jih bodo lahko dobili v kadrovske

Lokacija za nove stavbe

sektorju podjetja. Predvidoma bomo kupne pogodbe lahko pričeli sklepati po 10. januarju 1970.

Še nekaj besed o dodatnih posojilih. Glede na hitro rast cen stanovanjem se mnogo delavcev obrača na nas z vprašanjem o možnostih dodatnih posojil, ker jim doslej zbrana sredstva ne zadostujejo za nakup stanovanj. V večini primerov gre za nepravčasno zagotovitev stanovanj oziroma sklenitve kupnih pogodb s prodajalci. To nezanima in v mnogih primerih tudi objektivne okoliščine, kot pomanjkanje stanovanj, so mnoge koristnike posojila pripeljale v stanje kreditne nesposobnosti. Če bo v gibanju cen prišlo do večjih sprememb oziroma do

večjih podražitev, bomo morali problem obravnavati kompleksno in ne le po posameznih primerih. Rešitev bo seveda v veliki meri odvisna od razpoložljivih sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Jasno je, da bo treba najprej upoštevati nove zahteve, ki še niso bili obravnavani in rešeni, a po težini stanovanjskega problema to zasluži. Izdvojiti bo treba tudi sredstva za financiranje individualnih gradenj, tako da bo vprašanje dodatnih sredstev kljub resnosti problema reševano šele po zadovoljitvi ostalih nujnejših potreb.

Upamo in pričakujemo, da bo kar največ članov naše delovne skupnosti rešilo svoje stanovanjske probleme v okviru opisane gradnje.

M. K.

HE Sklope nared

Konec decembra 1967 je bila podpisana pogodba za dobavo opreme za HE SKLOPE. Ta elektrarna naj bi s svojo akumulacijo uravnavala obratovanje velikana HE Senj.

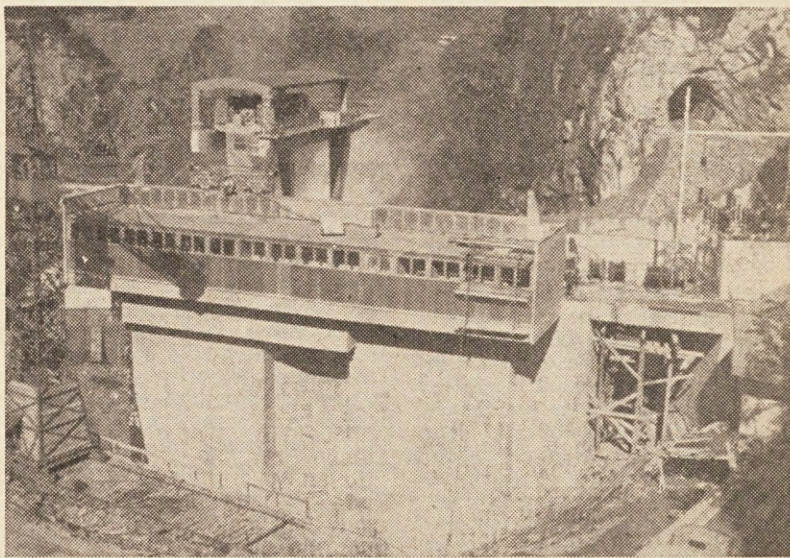
Za nasuto zemeljsko pregrado HE Sklope se razprostira čudovito umetno jezero, bogato ščuk in postrvi velikank. Pred jezero v globoki grapi je zrasla elektrarna z vgrajeno Francisovo turbino moči 32.000 KS.

Litostrojska oprema — žerjav, turbina in lopute — je bilo izdelana že v začetku leta, vendar je bila odpredana na gradbišče zaradi snega v Gorskem Kotaru in Liki omogočena šele od konca maja naprej. Žerjav je bil zmontiran in usposobljen za delo v zelo kratkem času, tako da se je montaža turbine začela že v juniju. Kljub temu, da je bila spirala varjena na terenu, je montažna skupina pod vodstvom

nadzornikov Alojza Raspotnika in Franca Podboja pripravila turbino za prvo poskusno vrtenje v rekordnem času dobrih treh mesecev. Tako je investitor imel še dovolj ugodnega vremena, da je po izpraznitvi jezera opravil še nekatera potrebna gradbena dela na turbinskem vtoku, daljnovodu in drugo.

V začetku decembra je prišel poziv z gradbišča, da je vse pripravljeno za poskusno obratovanje agregata. Tako upamo, da bo turbina kmalu na mreži in tako služila namenu, za katerega je bila zgrajena. Brez dvoma hvale vreden uspeh vseh, ki so pri tem sodelovali.

ETO

Z montaže HE Sklope

Sklepi samoupravnih organov

6. redna seja delavskega sveta dne 24. 11. 1969

Delavski svet je glede vprašanja člana, kako se plača 1. november in 29. november, ki sta na prosto soboto, sklenil, da naj strokovna služba pripravi pred obračunom uradno razlago.

Delavski svet zahteva poročilo strokovne službe o tem, kako je z avtobusnimi parkirnimi prostori.

DSP je vzel na znanje poslovno poročilo za tretje četrtletje 1969.

DSP je pooblastil predstavnike, ki se bodo razgovarjali s kandidati za bodočega generalnega direktorja, da pedvidijo višino osebnega dohodka v realnem odnosu glede na pomembnost takega delovnega mesta.

DSP je potrdil spremembe 100. člena pravilnika o osebnih dohodkih in drugih prejemkih, ki se nanaša na povračilo za delo na terenu, in sicer:

Odstavek 100,1 in 100,3 — ostane neizpremenjena.

Odstavek 100,2 se nadomesti z novim besedilom:

»V primeru, da na takem organiziranem gradbišču ni organizirano prenočišče, se prizna nočnina v višini saldiranega računa za nočnino, ki ga je treba predložiti. Prizna se samo znesek nočnine, ki presega znesek nočnine 6 din in sicer tako, da se nočnina prizna v celoti, pri tem pa se povračilo za delo na terenu zmanjša za 6 din.«

Odstavki 100,4, 100,5, 100,6 100,7 in 100,8 se črtajo in nadomestijo z novim besedilom:

»Na neorganiziranih gradbiščih, kjer nista urejena prehrana in prenočišče, se določa povračilo za delo na terenu:

- za organizacijo in in vodstvo terenske enote 56 Ndin
- za zahtevnejše delo 52 Ndin
- za zahtevno delo 45 Ndin
- za manj zahtevno delo 40 Ndin
- za druga dela 10 Ndin

Spremembe se uporabljajo od 1. 11. 1969 dalje.

DSP je iz prosto razpoložljivih finančnih sredstev dodelil izvršnemu odboru sindikalne organizacije Litostroj za leto 1969 dotacijo v višini 95.000 Ndin.

DSP se strinja z organizacijo biroja za livarstvo v okviru Poslovnega združenja SMELT, Ljubljana.

V zvezi z izvajanjem ukrepov glede organizacije proizvodnje avtomobilov je DSP sprejel naslednje spremembe, dopolnitve in nove sklepe:

1. Dopolni se sklep 3. r. s. DSP z dne 27. 7. 1969 tč. b: (zaradi strojepisne napake) »Obseg dejavnosti te enote se odloča v okviru dosedanjega predmeta poslovanja, in sicer:

— izdelava, obdelava, predelava, dodelava, kooperacija, vzdrževanje, obnavljanje, transport, montaža, (sestavljanje, postavljanje) v mestu poslovanja in/ali izven vseh vrst osebnih in tovarnih motornih vozil ter strojev, naprav in priprav za osebna in tovarna vozila.«

2. V smislu generalnega pooblastila o izvajanju proizvodnje avtomobilov 12. redna seja z dne 9. 4. 1969 tč. 4 se s tem sklepom precizira nabava osnovnih sredstev v naslednjem:

- a) o izvršenih nabavah osnovnih sredstev do 24. 11. 1969 se obvesti komisijo za nabavo in razhod osnovnih sredstev, ki poda poročilo na 1. naslednji seji DS,
- b) za nabavo osnovnih sredstev po 24. 11. 1969 do preklica se pooblasti komisija za nabavo in razhod osnovnih sredstev, da izda dovoljenja o nabavah na izpolnjenih obrazcih s tem, da se naknadno poroča na seji DS.

3. V smislu sklepov 12. redne seje DSP z dne 9. 4. 1969 in na

podlagi sklepov 3. redne seje DSP z dne 29. 7. 1969 o vpisu samostojne organizacije dela — proizvodnja avtomobilov je DSP sklenil, da se uvede naslednja sprememba v register gosp. org.:

a) da je Matej Suhač, dipl. inž. kot direktor te enote in kot pooblaščen sklepati in podpisovati kooperacijske in kupne pogodbe v mejah, kot je to registrirano pri poslovnem prometu pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani za to samostojno organizacijo združenega dela, t. j. sklepati in podpisovati take pogodbe do najvišjega zneska 200.000 Ndin v okviru posameznega planskega obdobja in v okviru programa in plana te samostojne organizacije združenega dela PA, ki ga sprejme matično podjetje,

b) Da to pooblastilo ne velja za sklepanje in podpisovanje pogodb v prometu z osnovnimi sredstvi,

c) da je Matej Suhač, dipl. inž. pooblaščen s podpisovanjem v okviru gornjih pooblastil tudi listine računovodskega, finančnega in plačilnega prometa, ki se nanašajo na TZ Litostroj — Proizvodnja avtomobilov,

d) da je Matej Suhač, dipl. inž. pooblaščen tudi zastopati TZ Litostroj — Proizvodnja avtomobilov, kot namestnik generalnega direktorja na podlagi posebnega pooblastila, kadar in kakor mu ga v pisni obliki od primera do primera da generalni direktor.

4. DSP je odobril kot začasno posojilo za novo ustanovljeno poslovno enoto PA, zaradi nabave opreme iz sredstev poslovnega sklada (nerazvrščene amortizacije), znesek 1 milijon dinarjev. Navedeni kredit bo vrnjen takoj, ko bodo odobreni zaproseni krediti.

Pisali so o nas...

V Delu so dne 26. 11. 1969 objavili članek z naslovom »Bodo na železnici domače ali uvožene lokomotive?« Članek ponatiskujemo nekoliko skrajšan.

V Litostroju so ob navzočnosti predstavnikov italijanske firme FIAT in predstavnikov jugoslovanskih železnic ter pomorskega gospodarstva dva dni prikazovali, kako deluje novi dvanaestcilindrski motor 2250 KM, izdelan po licenci FIAT. Tudi od te demonstracije bo morda odvisno, ali bodo po naših železnicah vozile dieselske električne ali hidravlične lokomotive, izdelane v niškem MIN in v podjetju Djuro Djaković — opremljene z motorji iz Litostroja — ali pa morda lokomotive, ki bodo kupljene v tujini.

Če bodo problem nakupa dieselskih motorjev za ladje in železniške lokomotive ugodno rešili, to se pravi, če bo uspelo dobiti primerna finančna sredstva za kreditiranje nakupa, potem bo morda pri tem sodelovalo tudi podjetje FIAT. Kreditiralo bi tu-

di del tiste proizvodnje, ki bi izvirala iz Litostroja. Naj tu omenimo, da bi bilo mogoče v Litostroju nekako v dveh letih osvojiti kakih 60 % vseh delov, ki so potrebni za sestavo Fiatovega dieselskega motorja, kakih 20 % delov pa bi lahko izdelovali kooperanti v Jugoslaviji. Ponujajo se pa tudi možnosti, da bi proizvodnjo omenjenih motorjev v Litostroju zasnovali v kooperaciji s poljskim partnerjem, ki je za iste tipe motorja prav tako nabavljal licenco v Fiatu.

Znano je, da so v Litostroju že pred desetimi leti pričeli s proizvodnjo ladijskih motorjev po licenci Burmeister & Wain. Ti motorji so v skupni vrednosti litostrojke proizvodnje udeleženi kar s 25 %. Medtem ko imajo motorji Burmeister & Wain največ do 800 obratov, bi s proizvodnjo po italijanski licenci vključili v proizvodnjo tudi motorje s 1000 obrati oziroma celo 1500 obrati. Kar pa zadeva moč motorjev, bi z obema licencama izdelovali motorje vse od 100 KM pa do 3000 KM.

V Litostroju je bil 24. 11. 1969 javen prikaz novih dieselskih motorjev 2250 KM s 1500 obrati, ki so produkt kooperacije italijanske tvrdke Fiat Grandi Motori in Litostroja. Prikazu delovanja Dieselskih motorjev so prisostvovali generalni direktor Litostroja Jože Kopinič, predstavnik Fiata g. Fieri ter več predstavnikov jugoslovanskih železniških transportnih podjetij. S prikazom dela novih dieselskih motorjev so bili tako domači in tuji strokovnjaki zadovoljni.

Videl sem Chicago

Privatne vtise s kratke službene poti lahko strnem v naslednje priporočilo:

Gavrilovičovo salamo, slivovko in električni brivnik pusti doma, ko greš v ZDA! Tam pa čimprej pozabi, da si tujec, ker ti tuje poreklo prav nič ne koristi: ne utegnejo ti posvečati več časa, kot ga porabijo za Amerikanca.

BODI AMERIKANEC!

Edino izjemo sem doživel po prihodu na čikaško letališče O'Hare. Tu je carinik upošteval moj status tujca s tem, da mi je zadel prijetno bivanje v Ameriki...

Potem se nihče več ni oziral na okoliščino, da sem prvič v Chicagu in prvič v Ameriki na sploh.

Odgovor, ki ga nisem razumel, so vljudo ponovili še drugič in tretjič, toda prav tako hitro, nerazločno in nerazumljivo.

V manjši restavraciji sem natakari dvakrat pokazal na bankovec, ki sem ga položil na krožnik poleg računa. Sploh ni reagirala. Ni mogla razumeti, da ne poznam plačilnega postopka. Z računom je vendar treba iti do vrat, ker denar pobira samo tam in prejemek registrira s komaj opazljivo blagajnico.

Se brez zadostnih izkušenj sem vstopil v trgovinico z napisom »Hobbs«, povedal, da sem tujec in bi rad nekaj šaljivih predmetov za spomin. Prosil sem prodajalko, naj mi priporoči in pokaže kaj primernega. Nič! Pač: debelo me je pogledala. Potem sem si sam ogledoval stvari in jih izbiral. Prodajalka se je omejevala na vprašanja »Kaj še?«, ki sem jih razumel kot lekcijo: dečko, hitro, hitro! Ko vstopamo Amerikanci v trgovine, vemo kaj hočemo in ne nadlegujemo prodajalcev, čeprav ni navala. — Nehote sem se spomnil na obisk podobne trgovine na Dunaju in na povsem nasprotno doživljanje: enostavno nisem mogel ven, ker šegava prodajalka ni nehala ponujati...

Potrebna je določena duševna sposobnost, da se postaviš na stališče tujca. Ugotovil sem, da preprostim ljudem, ki jih srečujem na ulici in v lokalih, kljub njihovi izredni vljudnosti prav te sposobnosti primanjkuje. Kdo bi jim zameril? Pripadajo velikemu narodu, veliki vidijo vedno samo sebe. Zaradi zaverovanosti vase sploh nimajo občutka, kdo je tujec in kdo ni. Prav vsak dan se mi je dogajalo, da so me na ulici ustavljali in povpraševali, kje je kaj.

Zato je najbolje, da daš v Chicagu žvečilni gumi v usta in se obnašaš prav tako kot vsi ostali.

PODALJŠANI DAN

V Ameriko lahko prideš. Važno je, da imaš vstopno vizo, si cepljen proti kozam in v kovčku nimaš mesa ali mesnih izdelkov, žganja ter kitajskih ali severnokorejskih proizvodov.

V Ameriko prideš tudi hitro. Niti 14 ur ne traja potovanje z zagrebškega na čikaško letališče. Med tem si 2 uri in pol na trdnih tleh v Londonu.

Ob 14.30 po našem in angleškem času je boeing 707 letalske družbe Pan American startal v Londonu. Proti zahodu smo preko oceana potovali skoro tako hitro kot sonce in že ob 17.30 po lokalnem času pristali v Chicagu. V resnici nismo leteli samo 3 ure, temveč 9, ker zaostaja čas v Chicagu 6 ur za našim.

Tako je bil moj 2. oktober dolg kar 30 ur. Na dolžini življenja s tem nisem pridobil, ker sem se nekaj dni za tem z letalom vračal proti vzhodu in se vrnil v naš čas.

Podaljšani dan mi ni povzročil posebnih preglavic, pač pa sem razliko med našim in ameriškim časom hudo občutil. Ko pri nas že legamo k počitku, so v Chicagu še sredi delovnega dne; ko mi vstajamo, tam še ni niti polnoč. Pri hitri predstavitvi iz Evrope v Ameriko se organizem ne more odpovedati navajenemu ritmu. Zato sem se prebujal po našem času. Na srečo sem imel v hotelu sobi črno-beli televizor, ki me je največkrat kar dobro uspal.

SHOWI IN REKLAME

Čikaški televizijski programi potekajo zdržema od 7. zjutraj do 6. zjutraj naslednjega dne. Tako je bilo vsaj na tistih dveh kanalih, ki sta mi bila na voljo na hotelskem sprejemniku.

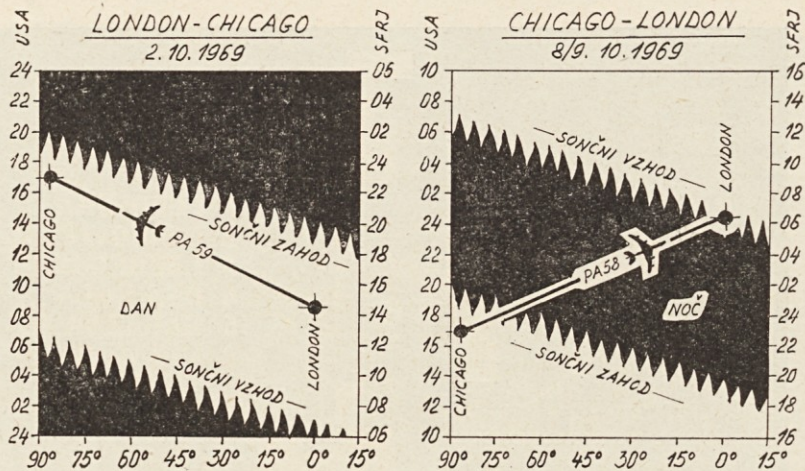
Objavljanje gospodarskih, političnih in kulturnih novic z vremensko napovedjo je podnevi na programu skoro vsako uro. Ostali čas izpolnijo z intervjuji, filmi in showi.

Poslednji so posebno priljubljeni in zato zelo pogosti. Isti show večkrat ponavljajo, pred in po sami izvedbi pa oddajajo tudi po ure trajajoče razgovore z izvajalci, kritiki in gledalci. Televizija je seveda prirejena vsem okusom. Zato so nekateri showi perfektni limonade s spotikanjem, padanjem, pačenjem in sploh cenanim klovnstvom. Med serijskimi filmi tečeta še Golo mesto in Perry Mason. Tako kot pri nas, predvajajo samo stare celovečerne filme z razliko, da jih po mojem mnenju niti preveč ne izbirajo. Kakšno kvaliteto pa lahko zahtevaš od filma ob 4. zjutraj, ko je na programu »Late Picture«?

Golote na televiziji ni, pretepo in nasilja obilo. Oficielne moralne norme so torej v Ameriki enake kot v Evropi, morda še bolj stroge; švedskemu pojmovanju morale pa povsem nasprotujejo.

Na televiziji sem tudi gledal katoliško versko oddajo, posneto na koru neke cerkve. Župnik je s spretnostjo in samozavestjo vsaj Miče Orloviča napovedoval in komentiral pesmi cerkvenega zbora, nato pa sam četrte ure govoril o tem, kako potrebno je za duševni mir človeka, da vestno opravlja dolžnosti vsakega dne posebej in se ne gnjavi za jutri. Skrbno pripravljeni in brezhibno izvedeni govor je bil povsem usmerjen k tuzemskemu življenju, besedi nebesa in pekli sploh nista bili izgovorjeni in bog je bil omenjen le v nekem citatu iz biblije.

Kolikor sem imel priložnost videti, ravna televizijska reklama obzirno le z verskimi oddajami,

Let pred soncem in proti njemu

vse drugo nasilno prekinja. Pevcu sredi pesmi utrpnejo usta, intervju preneha, Perry Mason obmolkne v najbolj napetem trenutku in nato gledaš in poslušaj vsaj 5 minut prednosti določene znamke avtomobilov, zobne kreme, makaronov, destilatov itd.

Vsiljive reklame pomenijo v primerjavi z našo televizijo eno možnost več, da se ob stalnem spremljanju programa poneumniš. Na srečo ima sprejemnik stikalo, kar prav gotovo blagrujejo tudi Amerikanci sami.

SOBA V 17. NADSTROPJU

Za stalno gledanje televizije je bilo v hotelski sobi odlično poskrbljeno. Sprejemnik je bil namreč pritrjen vrtljivo na stojalu, tako da si lahko gledal mali ekran izza delovne mizice, z naslonjača ali postelje in celo iz kopalnice.

Moja soba v hotelu La Salle v samem srcu Chicaga se je razlikovala od evropskih po nekatereh malenkostih. Tako npr. sem imel nad posteljo električno uro, na kateri sem lahko naravnal čas bujenja, poleg telefona pa popoln telefonski imenik, ki je obsegal 5 zajetnih knjig. Te so, postavljene druga na drugo, segale v višino skoraj 40 cm.

Napis na notranji strani stenske omare, imenovane »closet«, me je spominjal na okoliščino, da v Chicagu živi tudi posebna vrsta sposobnih ljudi z nekoliko zgrešenimi mnenji o tuji lastnini. Na-

pis je namreč opozarjal, da odpre omarico edinole ključ vrat te sobe in da so stvari v omarici zato varne. Dragocenosti je treba kljub temu hraniti v hotelskem sefu. Denarja napis ni omenjal, ker ga Amerikanci nosijo s sabo v zelo omejeni količini. Prednost dajejo brezgotovinskemu plačevanju s čeki in obveznicami.

Ključna sobe zato ni bilo treba puščati pri vratarju, temveč sem ga stalno nosil v žepu. Za žep je bil tudi prirejen: majhen in brez okornih obeskov. Vendar so na njem našli prostor za opozorilo, naj ga gost vrže v prvi pisemski nabiralnik, če bi ga po odhodu iz hotela po pomoti odnesel s sabo; hotel in poštna uprava sta v ustreznem dogovoru.

Soba je bila mirna. Hrup z ulice ni več prihajal v to višino. Okna ni bilo mogoče odpreti in tudi ni bilo potrebno, ker je imela soba klimatske naprave. Čeprav so bila nad mano le še morda 3 nadstropja, je bila cena sobe visoka: 22 dolarjev na dan.

ŽIVELA GEOMETRIJA!

Boeing je na poti v Ameriko letel nad Atlantskim oceanom približno 10 km visoko. Med nami in vodo je bilo megleno morje. Le tu in tam je bila megla pretrgana, da je bilo mogoče opaziti modrino oceana. Voznja je bila mirna in dolgočasna. V letalu so nam dvakrat postregli z jedili in predvajali barvni zabavni film. Zvok si slišal le, če si nataknil slušalke, ki si jih dobil pod sedežem. Filmu sem se odpovedal in podaljšani dan s pridom uporabil za pripravo na strokovne razgovore.

Ameriško celino smo zagledali pokrito s snegom. Mislim, da smo gledali gorovja Labradorja in da torej nismo leteli proti Chicagu po najkrajši poti, temveč po lomljeni črti tako, da je bila pot nad morjem čim krajša. Za zasneženimi predeli so se pomikali pod nami brezkončni kanadski gozdovi. V ravninskih predelih jih je pokrivala mreža pravokotno se sekajočih cest.

Ko nam je kapetan po zvočniku zadel dobrodošlico v zračnem prostoru ZDA, smo lahko opazovali deželo pod sabo, ki je bila razdeljena v enake pravokotnike vse dotlej, dokler ni naš hrumeči ptič zaplaval nad Michiganso jezero in se pričel spuščati proti Chicagu.

Geometrija, ki je delila zemljo kolonizatorjem, je bila osnovna zapoved tudi urbanistom Chicaga. Mesto so zgradili na koordinatnem križu, ki ga tvorita State Street v smeri sever-jug in najo pravokotna Madison Street. V sečišču obeh koordinatnih osi je poslovno središče mesta. Vse ostale ulice potekajo vzporedno osnovnim cestama, tako da je vsa mestna površina razdeljena na kvadrate, imenovane »blocks«. Hišne številke prično šteti v središču mesta in naraščajo iz središča v vseh štirih osnovnih smereh.

V mestu se zato zlahka znajdeš. Križnemu sistemu niso podrejene edinole hitre ceste, kot npr. 12 pasovna cesta do letališča O'Hare. Vendar ga ne motijo,

ker so speljane proti središču mesta po podvozih in nadvozih.

Kakor mi je bilo spoštovanje pravokotnosti v mestu izredno všeč, tako sem se v hotelu nanj jezil. Zaradi pravokotnega preseka kontaktnih nožic njihovih vtičev nisem mogel priključiti svojega brivnika.

BREZ ŠTEVILČNIH PODATKOV NE GRE

Chicago je mlado mesto. Njegov začetek sodi v leto 1803, ko so zgradili vojaško utrdbo na mestu, kjer dandanes Michiganska avenija premošča reko Chicago. Okoli utrdbe se je razvila naselbina, ki je čez dobrih 30 let imela že nad 4000 prebivalcev. Zaslovela je kot živinsko sejmišče in križišče železnic.

Očividno zaslugi za lepoto današnjega mesta ima krava gospe O'Leary, ki je leta 1871 brcnila v laterno in zanetila požar, ki je divjal 3 dni in pol ter uničil 15.000 stavb. Meščani so odstranili pepel in ruševine ter sklenili zgraditi večje in lepše mesto. Delo so opravili v nič več kot dveh letih, pri čemer so tudi znatno potisnili obalo v Michigansko jezero in tako povečali prostor za poslovno središče mesta. Tej fantastični obnovi je takoj nato sledila doba novih gradenj, industrializacije in gospodarskega napredka na vseh področjih.

Danes ima samo mesto 3,5 milijona prebivalcev, z okolico pa kar 7 milijonov, kar je 3,82 % prebivalstva ZDA. Mesto je približno 42 km dolgo in 34 km široko. Njegovo središče se imenuje Loop, kar pomeni zanko. Ime je dobilo po nadvozni železnici, zgrajeni leta 1897, ki obkroža mesto. Železnica še vedno obratuje. Leta 1943 se ji je pridružila podzemna železnica, ki jo še vedno razširjajo, tako kot sistem hitrih cest.

V Chicagu pomenijo posebno privlačnost mnogi nebotičniki, ki sodijo med najvišje na svetu. Med najvišjimi naj omenim 183 m visok Prudential Building z razgledno teraso na vrhu, dva po 179 m visoka Marina City Towers ter 337 m visoki Hancock Center, imenovan tudi Veliki Janez. Zgrajen je iz jekla in aluminija. Po svoji temni barvi in arhitekturi se močno razlikuje od ostalih. V njem je prostora za banko, mnoge pisarne, 705 stanovanj in garaže za 12.000 vozil (ameriških!).

Ne smemo misliti, da se zaradi nebotičnikov prebivalci Chicaga duše v senci in dimu. Mesto je v splošnem sončno in svetlo in le redke ulice so temne. Stalni vetrovi skrbijo za čisti zrak, za odih pa so meščanom na voljo številni in obsežni parki, v katerih lahko ležeš na travo.

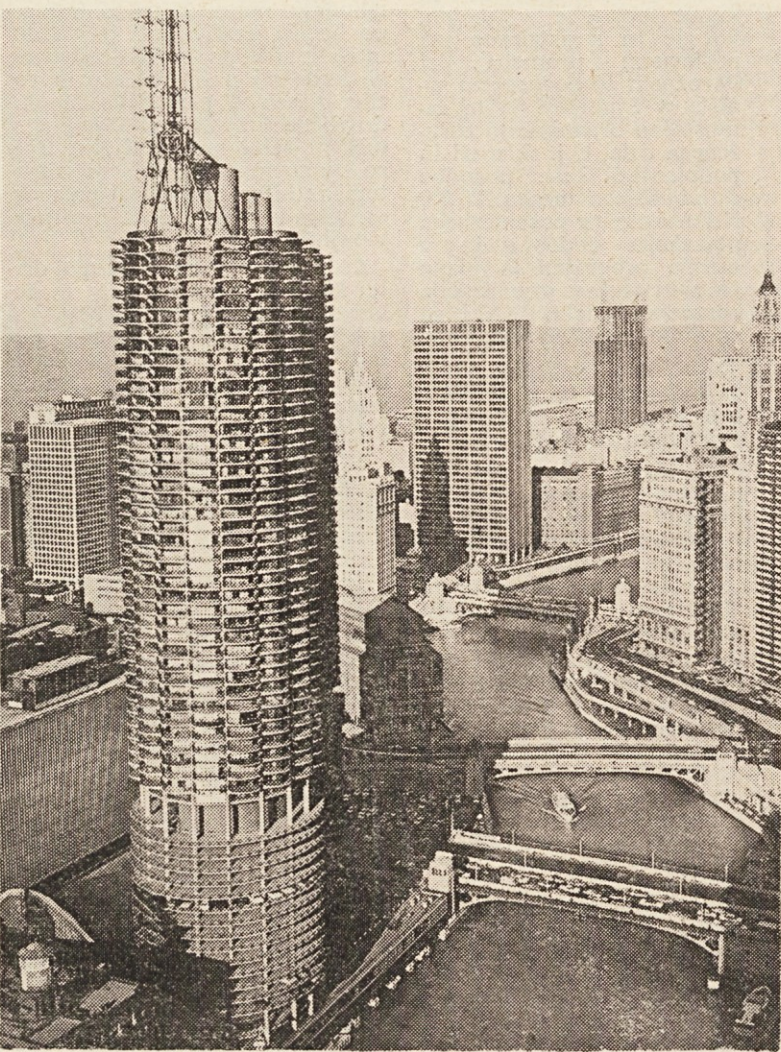
SEM IN TJA PO LOOPU

Središče Chicaga sem prehodil po dolgem in počez. Po nekajurnem sprehajanju po mestu se ovrtnik srajce niti ni pretirano umazal, kar je najboljši dokaz, da je zrak razmeroma čist. Tudi mesto je čisto. Na potrebo čistoče opozarjajo meščana mnogi napisi »Keep your town clean!«. Po vsej verjetnosti pa trdoglavce kako drugače prisilijo k snagi.

Z izjemo avenij in širokih cest so vse ulice enosmerne. Promet urejajo semaforji in ob času navala tudi prometniki. Resnici na ljubo je treba priznati, da je promet v Ljubljani včasih bolj »ameriški« kot v Chicagu. Tam na ulicah nisem videl hitrosti preko 60 km/h, niti kakršnega koli izsiljevanja na križiščih in prehodih za pešce. Vljudnost, ki je ljudem v krvi, daje svoj pečat tudi prometu. Verjetno je v mestu samem zato razmeroma malo nesreč. Sam nisem videl niti ene zmečkanine.

Kakšni so in kako se obnašajo na ulicah potomci tistih podjetnih ter hrabrih mož in žena, ki so pred 100 ali več leti tvegali pot čez lužo v novi svet naproti neznanim usodam? Srečeval sem obraze z značilnostmi vseh koncev Evrope, mnoge črnce, nekatere Azijce, le sledu domorodnih Indijancev nisem mogel odkriti v nobenem obrazu. Nekatera ime na trdk in trgovin dokazujejo, da smo tudi Slovani prispevali h gospodarskemu procvitu Chicaga.

Nadalj. prihodnjič)

Marina City

OD TIPKANE do tiskane strani

Pogled v delavnice nastajanja in tiskanja našega časopisa

Ob zadnji številki desetega letnika našega časopisa smo v informacijo naših bralcev in zaradi priznanja našim sodelavcem v tiskarni »Primorski tisk« v Kopru kjer smo ves ta čas naš časopis tiskali, namenili nekaj slik marljivim rokam iz delavnic »črne republike«, v katerih dobiva naša pisana beseda svojo dokončno tiskarsko in tiskano obliko.

V desetih letih izhajanja smo izdali 120 števk, vmes pa še precej števk periodične publikacije »Med dvema številka« in po-

seбно angleško-francosko izdajo časopisa za tujino, skupaj blizu 1000 tiskanih strani z najrazličnejšo vsebino in prav gotovo z več kot 1000 fotografijami, risbami, karikaturami, diagrami in drugim pestrim grafičnim gradivom.

Fotografije, ki jih to pot objavljamo ob desetletnem jubileju našega izhajanja, nam seve ne morejo ponazoriti vsega dela, vse prizadevnosti in strokovne sposobnosti, ki so jih naši sodelavci v tiskarni vložili v svoje delo, da bi naš časopis kar najbolj redno izhajal, hkrati pa imel tudi kar najbolj prikupno zunanjo obliko.

Naj jim bo to vsem le skromna oddolžitev!

Iz uredništva v tiskarno

Prvo delo na poti od tipkane do tiskane besede za naš časopis opravi seve uredništvo. V njem sta stalno zaposlena novinar-informator (Janez Prijatelj), ki skrbi predvsem za zbiranje gradiva, in referentka za opremo, ki je naš tehnični urednik (Ester Lampič) in ki pripravlja vso tehnično opremo za vsako posamezno številko. Honorarno pomagata obema: glavni urednik (dr. Branko Vrčon), ki skrbi za ureditev zbranega gradiva (to delo opravlja že od prve številke dalje), ter odgovorni urednik (Pavel Perko), ki mora biti prav tako seznanjen z vsem gradivom, namenjenim za objavo. Vsem omenjenim pa stoji ob strani še uredniški odbor, ki se je v teh desetih letih po svoji sestavi sicer večkrat spremenil, v njem pa je tudi nekaj dolgoletnih sodelavcev, ki so hkrati med najbolj marljivimi pisci naših sestavkov (n. pr. Vlado Kovač, inž. Viktor Nollimal, inž. Leopold Šolc, inž. Marko Kos, prof. Miroslav Hrovat, Milan Seme, Tone Erman, dr. Tepina, člani mladinske in sindikalne organizacije, člani samoupravnih organov idr.). Med stalne sodelavce od vsega začetka štejemo tudi nekatere naše fotografe, kakor Petra Kocjančiča, Betko Tomšičevo, Toneta Ermana, pa naše karikaturiste (med njimi zlasti slikarja in kiparja Maria L. Vilharja in Vlada Kovača).

Ko je gradivo, ki ga od vsepoved prejme uredništvo, zbrano, urejeno in potrjeno za objavo, roma po pošti v tiskarno, kjer vse naše napisane (se pravi: natipkane) besede in vrste prelijejo v svinec; fotografije, risbe in diagrame pa spremenijo v klišeje.

Tako se začenja pot našega gradiva za posamezno številko

Iz strojne stavnice prihaja »stavek« na mize v postavljalnici (prostoru za »lomljenje« ali metiranje), kjer Piero pripravi »krtačne odtise« vseh postavljenih stolpcv.

Tiskarski stroj opravlja zadnje delo v nastajanju našega časopisa v »črni republiki«: tiskanje celotne naklade (5800 izvodov našega časopisa), ki nam jo dostavi ekspedit tiskarne, da porazdelimo časopis med svoje bralce (s kolportažo in po pošti).

»Lomljenje strani«

Tako je ves stavek s klišeji pripravljen v postavljalnici, kjer se začne druga faza nastajanja časopisa — »lomljenje strani« ali metiranje, ki ga skupaj s člani uredništva opravijo »meterji« (lomilci), navadno vsaj dva, včasih pa tudi trije, če je stavka za več kot osem tiskanih strani. Za to operacijo mora naša tehnična urednica pripraviti posebno »zrcalo«, ki na papirju natančno nakazuje, kako naj bo gradivo razporejeno od prve do zadnje strani. Pri tem delu je sodelovanje uredništva s tiskarno neogibno potrebno, kajti pri »lomljenju« večkrat nanese, da je treba kak stavek iz besedila izločiti ali ga skrajšati ali kako drugače spremeniti, da se vse lepo »izteče«, kakor to kaže »zrcalo«. Pri tem so pogosto poseben problem tudi slike, njihov pravi položaj ali primerna velikost, da se »ujame« z besedilom. Že po tem kratkem prikazu »metiranja« (lomljenja) strani si bralec, ki ima pred seboj že tiskano stran, lahko predstavlja, kako pomembno in tudi naporno je to delo, ki terja pri vseh sodelujočih — razen znanja in strokovne rutine — predvsem velikansko potrpežljivost.

Ko je svinčeni stavek lepo uokvirjen v vsako stran na posebnih okvirjih in ko so v rokah vseh sodelujočih pri tem opravilu in pri korektori tudi krtačni odtisi vsake strani posebej, je treba opraviti še zadnje korekture (da ne bi ostal v časopisu še kak »tiskarski škrat«, kar se kljub vsej natančnosti prizadetih tu in tam le dogaja).

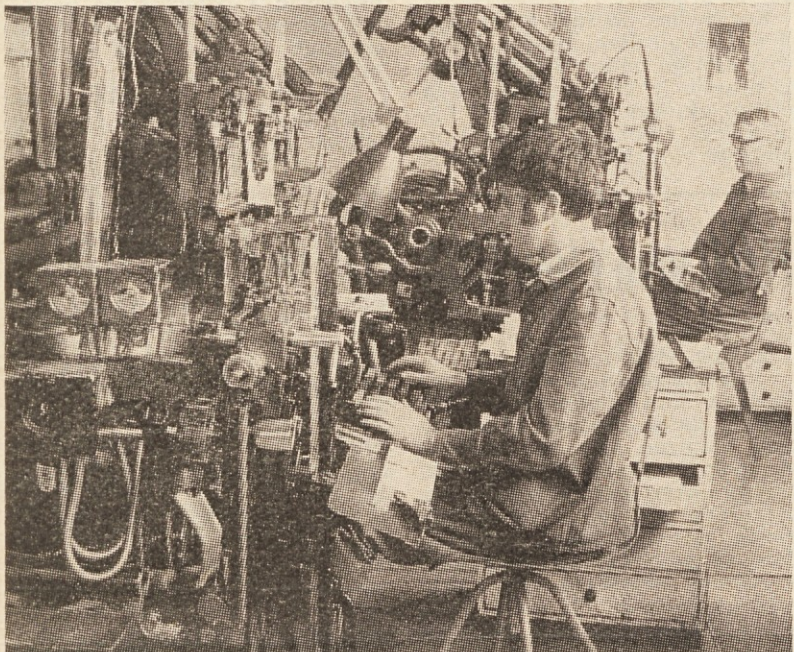
Zadnje delo opravi nato še — tiskarski stroj, ki tiska po štiri strani hkrati; če pa je tisk dvobarven (pri naših posebnih izdajah za prvi maj, obletnico Litostroja, praznik republike ali novo leto), morajo vse dvobarvne strani dvakrat skozi tiskarski stroj. Po pregledu prvih natiskanih strani steče tiskarski stroj do zadnjega tiskanega izvoda po vnaprej sporočeni nakladi. (Naša povprečna naklada je nad 5000 izvodov.)

Iz tiskarne med bralce

Upogibanje strani in odpošiljanje časopisa v Ljubljano opravi poseben oddelek »črne republike« — ekspedit ali odpremni oddelek, kjer je zaposlenih nešteto urnih in marljivih rok.

Za prevoz natiskanega časopisa v Ljubljano poskrbi ekspedit prek posebne prevozne službe, da je časopis pravočasno v Ljubljani, kjer ga potem delno raznesejo naši sodelavci na domove naših delavcev, delno pa ga razpošljemo na nekaj tisoč naslovov po pošti.

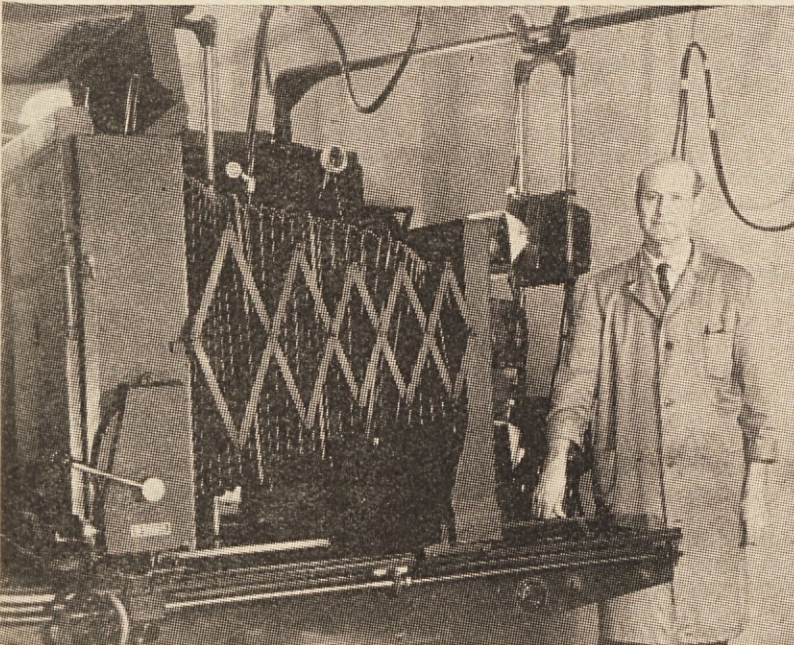
dr. Branko Vrčon

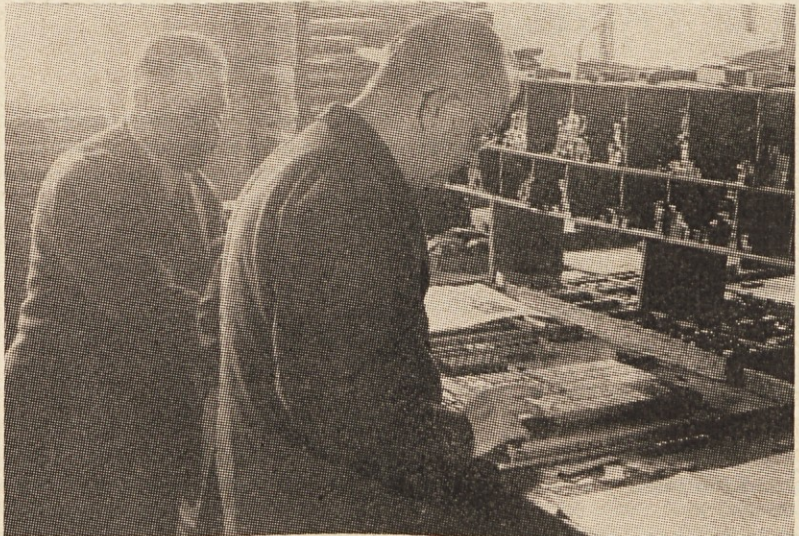
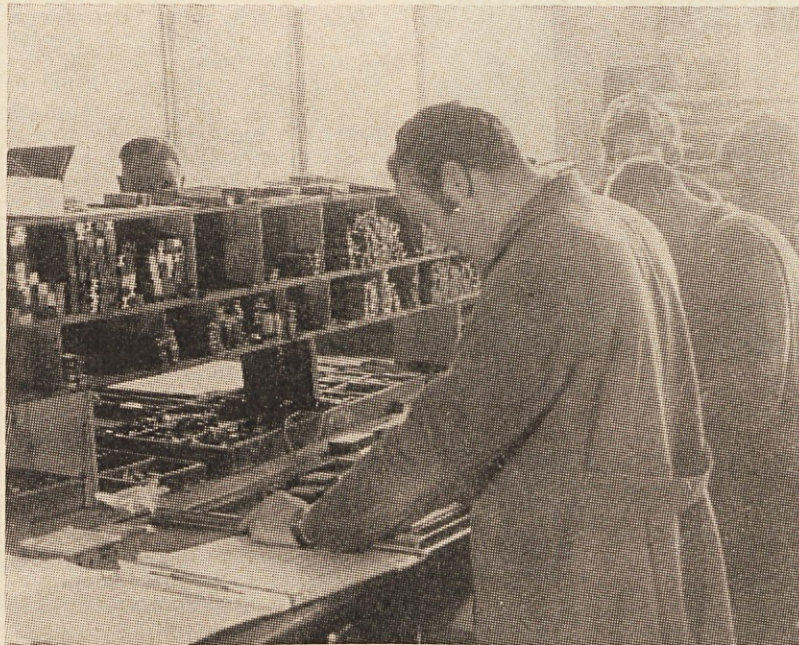
Pogled v strojno stavnico tiskarne »Primorski tisk« v Kopru, kjer strojni stavci tipkane strani našega gradiva spreminjajo v »svinčene« vrste strojnega stavka.

»Krtačni odtisi« postavljenih stolpcv grede na prvo korekturo h korektorjem; za nas je to delo vseh deset let zelo uspešno opravljala korektorica Mija.

Fotografije, risbe, diagrame in druge grafične podobe spreminja v odlične klišeje klišarna pod vodstvom priznanega strokovnjaka Casagrandeja, ki prav tako sodeluje z nami že polnih deset let.

Dva pogleda v faze metiranja (lomljenja) našega časopisa. Na spodnji sliki je faktor Ivan Ternovšek z našim glavnim urednikom, na zgornji pa sta Estera Lampič in Janez Prijatelj z meterjem Egidijem.

Zanima vas...

PRISLI V MESECU NOVEMBRU 1969

PA

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta:

Pralci: Jože Vidmar, Srečko Blatnik, Stanislav Debeljak, Jože Tekavčič, Novosel Antun; NK monterji: Tomaž Prosenec, Slavko Zaletež, Franc Bence; NK delavci: Peter Krivec, Cedomir Matijević, Anton Kopitar, Kostja Vernik, Franc Urnkar, Jože Fabjančič, Vladimir Vidic, Karl Gumilar; avtomehaniki: Jože Kraševac, Anton Koprivšek, Edo Novak, Anton Rajko, Janez Marinko, Jože Poženel; NK delavci: Anton Koželj, Marko Simonič, Pavel Špelko, Jože Kužnik; NK monter Martin Blatnik, K-monter Jakob Pustotnik, delov. v servisu Anton Cajnar, vodja odd. teh. pisarne Kristjan Premk, preizk. avtomobilov Srečko Progar, VK vodja ods. avt. sklad. Ignac Cunder, prodajalec rez. delov Feliks Strehar, sklad. rez. delov Rafael Rudak, prodajalci Uroš Kolar, Franc Drčar, Franci Bolha, blagajnik Jasna Petan, demonstrator Majk Lapuh, uslužbenka Marija Vodišek, tajnica Nevenka Cajnar.

FI

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta:

ključavničarji: Mafail Zeneli, Arjuš Dema, Nezir Gudači, Vehbi Dulosi, Franc Mizari, Mladen Biserka, Janez Režek, Jože Hren, Pavel Hrastra, Jože Klemenčič, pom. ključ. Martin Ovčar; snažilci: Andrej Seme, Stjepan Mitrovič, Henrik Perko; strugarji: Martin Lovrenčič, Martin Rupert, Alojz Srebrnič; rezkalca: Stjepan Kolac in Drago Nastav, delavec Issem Kuka, rev. strugar Peter Majerle, vrtalec Peter Škulj, električar Drago Ficko.

VET

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta:

pomožni kurjači: Vojo Savič, Stanislav Vovk, Dragiša Kračunović, Arandjel Nedeljković, električarji Vlado Zigmund in Ivan Vazzaz, avtomeh. Karel Fliser, evidenčni Franciška Burjek, konstr. ključ. Zvone Glušič.

PK

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta: obl. varilec Jože Željko privezovalac Slavko Rus, varilec Adolf Škoflek, sklad. del. Metod Pucelj, transp. del. Jože Ivanc.

MO

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta: čistilci: Franc Hočevar, Jože Novak, Julij Pugalj, Ignac Papež, Pavle Andročec, Karel Kustelj, Alojz Blatnik, Anton Blatnik; prip. peska: Alojz Mohorčič, Franc Fabjan, Stane Vidmar, Alojz Pavlovič, železokrivca Leon Lihteneger in Meho Dizdarevič, jedrar Jože Urbančič, šamotar Jože Hrovat, žerjavovodja Silvo Bajc, izpraz. Tahir Murgič, livar Miro Pirc, modelni mizar Milan Tupek.

DR

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta: kuhinjske delavke: Smilja Kelečević, Marija Skok, Berta Vodušek, servirka Justina Rebernik, natakar Jakob Ladan.

KS

Zaradi potrebe po zasedbi delovnega mesta: servirka na Sorici Dragica Zabovnik, stenodakt. Bogomira Koren, evidenčni Sašo Koren, daktilograf Anica Sreš, referent pripr. Ivanka Zorman. Spl. s.: snažilka Marija Ilčenko. PPB: transp. del. Rudolf Debevc. PRB: konstruktor Dušan Mencej. FRS: knjigovodja Cilka Zmrzlikar. SK: defekt. Slavoljub Kljajič, kontrolor Savo Strmole, kontrolor Franc Triler. NB: transp. del. Anton Kostrevc. PTO: transp. del. Anton Znidaršič in Alojz Gregorčič.

ODSLI V MESECU NOVEMBRU 1969

FI

Strojni ključavničarji: Josip Mikloška, Jože Oven, Anton Vrezovnik, Ivan Ožanič, Janez Albert, Marko Breznik, Edvard Rot, Slavko Starič; strugarji: Alojz Jančič, Ivan Zirovnik, Anton Gruđen in Jakob Subelj; vrtalec Slavko Ščurk; elek.

tričar Jože Sladič, brusilec Tomislav Krstić, rezkalec Lado Grabant, obl. varilec Boris Urbančič, ključav. Maks Pučko, Janez Kotnik; brusilec Sašo Kurent, rev. strugar Ivan Strukelj, monter Peter Prezelj, rev. str. Janez Starman, strugar Boris Peček.

VET

Strojni ključavničarji: Franc Kejžar, Franc Kržišnik, Anton Suwa, Kamilo Dimitrovič, Franc Gostinčar; obrat. elek. Marko Guček in Marjan Sigulin, pom. avtomeh. Zvone Sankovič, admin. Jožefa Pihler.

PK

Ključavničarji: Slavko Poje, Franc Perko, Izidor Tominec, Božo Bjelič; obl. varilca Ferdo Hercog, Boris Grubelnik, varilec Izidor Gregorčič, strugar Alojz Sitar, transp. delavec Franc Lampret, pleskar Julij Pugalj.

PTO

Transp. del. Peter Hočevar in Stanislav Muhič, referent Marija Zorc, tr. del. Jože Zore.

MO

Čistilci: Vinko Obrstar, Franc Murgelj, Zdravko Podlesnik, Anton Kovač; livarja Miloš Knežević in Trajko Marković, strugar Ivan Karlovčec, livar Rajko Bursac, žerjavar Franc Skufca, formar Tomislav Salopek, železokrivca Vlado Velikanje, talilec Anton Jusič, obl. varilec Strahil Ivanov, ključav. Karel Kuhar.

NB

Admin. Nada Kožuh, ref. Marjeta Planovšek, tr. del. Alojzij Hočevar, skladiščnik Anton Prhne.

DR

Pomožna delavka Terezija Kranjec.

Spl. s.

Snažilka Fazima Goran in referent Rok Fryer.

SK

Kontrolor Štefan Kranjec.

PRB

Konstruktor Anton Horvat.

KS

Sef sektorja Miro Završnik.

Pomoč Banjaluki

26. in 27. oktobra je Banjaluka in velik del Bosanske krajine prizadel katastrofalen potres. Poleg človeških življenj in ranjenih je katastrofa zahtevala velikansko materialno škodo. Približno 60 do 70 odstotkov hiš je bilo porušenih ali zelo močno poškodovanih, nad 40.000 ljudi je v mrzlih dneh ostalo brez strehe nad glavo. Vest o tragediji v Banjaluki se je hitro razširila po vsej Jugoslaviji in tudi izven nje. Ob tej priliki je prišla ponovno do izraza solidarnost jugoslovanskih narodov. Takoj po prvih poročilih o razjedanju so po vsej Jugoslaviji organizirali štabe za zbiranje pomoči prizadetemu prebivalstvu. S prostovoljnimi prispevki naših ljudi naj bi vsaj delno nadomestili velikansko materialno škodo in tako ublažili trpljenje ljudi, ki čakajo zimo v šotorih ali na prostem.

Kot vedno, so tudi v tej akciji sodelovali člani našega kolektiva. Izvršni odbor sindikalne organizacije je 15. novembra organiziral zbiralno akcijo med člani našega kolektiva. Zbiranje pomoči je potekalo po posameznih

PE-S. Rezultati zbiralne akcije so razvidni iz naslednjega pregleda:

	Število zaposlenih	Štev. ljudi, ki so prispevali	Zbrana sredstva din
Direkcija, sekretar.,	266	157	1.420,00
KS in DR	383	122	1.208,00
Komerc. sekt.	56	28	448,20
FRS			
CTB, SK,			
PTO, TPD	307	104	905,00
FI	946	323	2.342,20
PE-VET	294	64	439,00
Mod. mizar.	53	45	298,20

Vsi zaposleni v IC in internatu so na sestanku sklenili, da bodo za prizadete v Banjaluki prispevali 1 odstotek od mesečnih osebnih dohodkov. Od 61 zaposlenih je prispevalo vseh 61 in zbralo 842,20 din.

Do sedaj so se v podjetju zbiralni akciji odzvali 904 člani kolektiva in zbrali skupaj 7.902,80 din. Zbiralna akcija v podjetju še ni končana. Saj ne moremo verjeti, da v seznamu zbiralcev ni članov livarne jeklene litine in livarne sive litine ter pločevinarne in kovačije, ki so v dosedanjih akcijah bile vedno med prvimi. V dogovoru z IO sindikalne organizacije bodo te enote izvedle svojo zbiralno akcijo 15. 12. 1969. Tudi ostali člani kolektiva, ki se iz kakršnihkoli vzrokov niso udeležili organizirane zbiralne akcije, bodo lahko svoj delež prispevali pri vodstvu sindikalne organizacije v PE-S ali v tajništvu izvršnega odbora sindikata.

svojega dela in življenja v podjetju.

Junij

IVER (Ekonomska politika)

Resnica o novem gospodarskem sistemu in napovedanih ukrepih je danes morda bolj kot kdaj koli prej najbolj iskano blago na trgu zaupanja v ozdravljenje gospodarstva.

November

Kako smo gospodarili

... Iz prikaza sledi, da se je nasproti lanskemu letu povečal celotni dohodek za 2,5 %, dobiček za 187,9 % in da so bila ustvarjena sredstva za sklade v čistem znesku 426.486.000 din, vtem ko v lanskem letu podjetje ni moglo pokriti niti vseh izplačanih osebnih dohodkov in je 30. 9. 1964 izkazovalo celo primanjkljaj 29.973.000 din.

December

Smo storili dovolj?

Že pred leti smo na sestankih političnega aktiva, pa tudi na sejah slišali, da se ne smemo samo zadovoljevati s sklepi tega ali onega organa upravljanja v podjetju, temveč da moramo stalno zasledovati tudi njihovo izvajanje. Nadzorstvo nad izvajanjem sklepov DSP je še posebej nujno tedaj, kadar sta za izpolnitev neke naloge ali obveznosti določena tako nosilec kakor rok. Brž ko neka konkretna naloga rokovo zapade, bi morali nosilca naloge poklicati na odgovor.

OBVESTILO

Izvršni odbor sindikata obvešča člane kolektiva, da je na 6. redni seji dne 18. 11. 1969 sklenil, da se sredstva ki so bila namenjena za organizacijo praznovanja »dedka Mraza«, namenijo kot pomoč družinam iz pogorele vasi Nova vas pod Pohorjem pri Slovenski Bistrici.

S tem obvestilom sporočamo vsem članom kolektiva, da praznovanja »dedka Mraza« in obdaritve otrok v podjetju letos sindikalna organizacija ne bo organizirala.

Oj ta vojaški boben

Iz Niša smo pred dnevi dobili tole pismo.

Odločil sem se, da vam napišem nekaj vrstic. Najprej prejmite mnogo pozdravov od vojak Marjana Božiča.

Sem še zelo mlad član vašega kolektiva, saj sem letos končal šolanje na litostrojski šoli. Izučil sem se za strojnega ključavničarja in se zaposlil v montaži dieselskih motorjev. Delo sem z veseljem opravljal, a kaj, ko sem moral k vojakom. Kadrovski rok služim v Nišu. Mnogokrat se s svojimi prijatelji pogovarjamo o svojih zaposlitvah. Vsakomur z veseljem povem, da sem Litostrojec.

Prav sedaj sem prebiral 10-11. številko našega glasila, ki sem jo prejel od doma. Z velikim veseljem sem bral o proizvodnji in uspehu naših enot ter o tem, da je uspešno stekla montaža avtomobilov.

Zanima me vse, kar se dogaja v tovarni.

Pozdravljam vse Litostrojčane, še posebej pa tovariše iz montaže dieselskih motorjev.

ZAHVALA

Podpisana Agica Medvešček se zahvaljujem sindikalni podružnici in oddelku PE-FI za denarno pomoč, ki so mi jo nudili v času moje bolezni.

Agica Medvešček

ZAHVALA

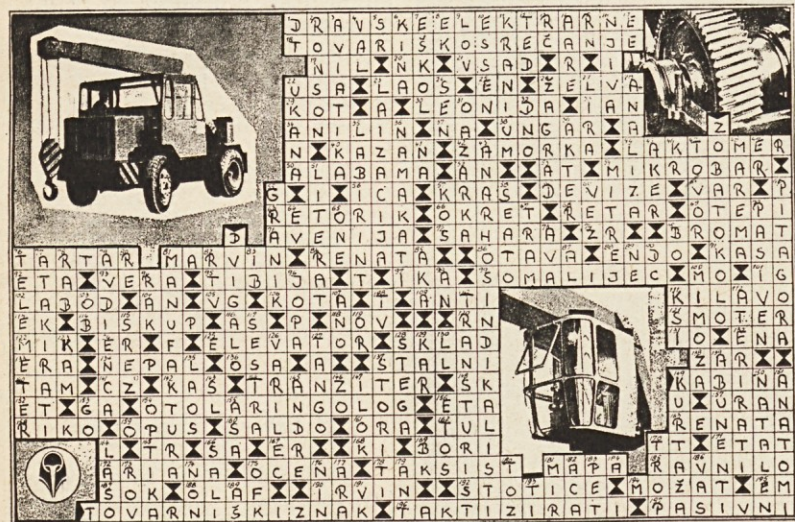
Ob mojem odhodu iz podjetja se zahvaljujem za vsa darila in slovo, ki so mi ga pripravili tovariši iz vodstva VET. Prav tako se zahvaljujem tovarišem iz prometnega oddelka za izkazano pozornost.

Vsem svojim bivšim sodelavcem želim srečno novo leto 1970.

Jožica Pihler

Naša dolgoletna sodelavka Jožica Pihler je odšla v zaslužni pokoj. Želimo ji vso srečo

V uredništvo smo do 15. decembra dobili 56 rešitev naše nagradne križanke. Mnogim reševalcem je spodrsnilo ob besedi 128 navpično — STEGA, zapisalo se jim je namreč »STOGA«.

Med pravnimi rešitvami smo izžrebali:

I. nagrado dobi Marija Ščuka, Ljubljana, Rožna dolina c. XI./22

II. nagrado dobi Franc Pečnik, Laško 311

III. nagrado dobi Iva Ljubič, obratna ambulanta Litostroj.

Nagrajence prosimo, naj dvignejo knjižne nagrade v uredništvo.

ČLOVEK IN DELO

Zrno do zrna pogača, kaplja za kapljo življenje nam vrača

Janez je bil slabe volje. Tri mesece je že letal okoli zdravnikov, specialistov, še v Dob je šel, pa je vedel prav toliko kot prej. Stalne bolečine v želodcu, bruhanje, vsak požirek ali grizljaj mu je povzročal neznošne bolečine. Kljub temu, da se je komaj vtekel, ni hotel ostati doma. Odšel je na delo. Počasi je odšel proti trolejbusni postaji, ves poten je občutil neko čudno slabost. Nenadoma se mu je stemnilo pred očmi, čutil je, da se mu je nekaj dvignilo iz želodca — in zbudil se je v bolnici. Okoli sebe je zaznaval bolniško osebje, slišal njihove glasove, a razumel ni ničesar. Vedel je le to, da je brez moči, da se pogreza nekam globoko. Počasi je začel razlikovati oblike. Nad njim je bil zdravnik, ki mu je z zaskrbljenim obrazom meril krvni pritisk. Tedaj pa Janez nenadoma zasliši: »Sestra, hitro kri, pritisk pada...« in spet se je pogreznil v temo.

Zbudila ga je pekoča bolečina v trebuhu. Z desnico se je hotel potipati, a zaskalelo ga je v komolcu. Ozrl se je na desno in videl, da je roka privezana na podlago, a na notranji strani komolca je zabodena in pritrjena igla, skozi katero je tekla iz steklenice nad njegovo glavo kri. Poskusil je z levico, segel pod ruho in otipal na trebuhu prilepljeno gazo. Začel je premišljevat, kaj se je zgodilo, vendar se ni mogel spomniti ničesar. Vedel je, da je ta bolečina popolnoma drugačna od tiste prej, ki ga je marsikdaj gnala v obup. Rad bi koga povprašal, vendar je bil v sobi sam, nobenega bolnika, nobene sestre, ne zdravnika. Končno so se odprla vrata in v sobo je stopil zdravnik. Ko je zagledal Janeza, se mu je razjasnil obraz in stopil je k njemu: »Dober dan, Janez, kako se počutite? Vam je dobro?« »No, še kar gre,« mu je odgovoril Janez, »samo peče me tu na trebuhu. Kaj pa je bilo z mano?« Zdravnik mu je povedal, da so skoraj obupali nad njim, in da so med operacijo vsak trenutek pričakovali, da jim bo izdihnil. Že ob prihodu v bolnico je bil tako slab, da se ga niso upali operirati. Ko je bil kljub transfuzijam krvni pritisk vedno nižji, so se na hitro odločili za operacijo. Bruhanje krvi in skopi podatki spremljevalca ob prevzemu v bolnico so kazali na krvavitev iz želodca. Po izpraznitvi krvi iz želodca so začeli iskati mesto krvavitve. Iskali so ga dalj časa, saj je kri stalno zalivala operacijsko področje. Takoj ko so ga našli in podvezali, je začel krvni pritisk počasi, a vztrajno rasti. Končno se je ustalil. Dokončali so operacijo in ga odpeljali v sobo. Dan in pol po operaciji se je prebudil. Upali so, da je operacija uspela, posebno, ker ni bilo opaziti krvi v črevesju. Trd je bil boj za življenje, kar 16 steklenic krvi je steklo po žilah. K sreči so imeli dovolj krvi na zalogi. Če se ne bi takrat prav Litostrojčani udeležili krvodajalske akcije, se morda ne bi steklo tako po sreči. Še dve do štiri steklenice krvi, pa bo Janez na konju, mu je zadovoljno zagotovil zdravnik. In res, potrebni sta bili še dve steklenici krvi, dva tedna počitka in nadzorstva v bolnici in Janez se je vrnil domov. Po dveh mesecih je bil spet med sodelavci, nasmejan in okroglih lic. Janez še danes ne more pozabiti, da so mu neznani tovariši iz Litostroja rešili življenje.

Ko je bil Slobodan še pastirček v bosanskih planinah, je slišal, da grade v Sloveniji veliko tovarno, kjer bo mnogo ljudi lahko dobilo delo. Odšel je iskat srečo v tovarno. Nadarjen in prizadeven fant se je izučil poklica, odslužil vojsko, se vrnil na svoje mesto v Litostroju in se poročil.

Minilo je leto, dve, toda otrok ni hotelo biti. Vendar ni obupal. Končno je v trinajstem letu zakona žena zanosila. Kot preroben je hodil na delo. Toda nekega dne ga je prizadelo kot strela z jasne-ga. Žena ga je peljala k zdravniku, ki mu je razložil, da bo morala žena roditi v bolnici, kajti s krvjo nekaj ni v redu. Slobodan je že slišal nekaj o faktorjih in skupinah, vendar si je zapomnil le to, da bo morda treba otroku izmenjati kri, če bi kazalo, da zaradi tel neumnih faktorjev ne bo ostal pri življenju. Sodelavci so opazili, da ga nekaj grize, vendar ni hotel povedati vzroka.

Končno je morala žena v bolnico. Vzel je dopust, saj zaradi vznemirjenosti in skrbi ne bi mogel varno in uspešno delati. Vsak dan je nestrpno hodil sprševat v porodnišnico, kako kaže in vsak dan so ga lepo potolžili, da je še vse v redu.

Nekega dne pa je dobil telefonsko obvestilo, da mora takoj v bolnico. Ko je prišel tja, so ga vprašali, če morda ve za koga izmed sodelavcev, ki bi imel ustrezno krvno grupo z določenim faktorjem, kajti te krvi nimajo na zalogi. Spomnil se je, da so trije sodelavci govorili, da imajo tako kri, ki jo je redko dobiti in da jih zato mnogokrat kličejo. Na vso srečo so ti sodelavci imeli ustrezno kri. Povedal jim je, kaj ga teži in vsi trije so bili pripravljeni dati kri. Sli so z njim v bolnico in prispeli še

pravočasno. Otrok se je rodil in nujno mu je bilo treba izmenjati kri, sicer bi umrl. Toda rešili so ga in Slobodan od sreče in hvaležnosti ni mogel reči drugega kot »Hvala, tovariši.«

Teh dveh primerov sem se spomnil ob sporočilu, da bo januarja transfuzijska akcija v Litostroju. Zazeblo me je ob misli, ali bomo uspeli zbrati dovolj krvodajalcev. Še pred nekaj leti so pri vseh krvodajalskih akcijah dajali Litostrojčane za vzgled vsem drugim kolektivom in to upravičeno. Ni preteklo mnogo let od takrat, ko je vsak četrti Litostrojčan daroval kri. Danes jo daje samo vsak dvajseti, čeprav je ob tem silovitem hlastanju modernega časa vsak dan po krvi večja potreba. Ali nikoli ne pomislimo, da bo naša kri morda rešila našega najboljšega prijatelja ali celo najbližjega? Morda bo takrat prepozno. Mnogo naših sodelavcev se vozi z avtobusi v službo in prav lahko se zgodi težja nesreča, kjer bo potrebna kri. Marsikateri naših sodelavcev se je s svojim avtomobilom že hudo ponesrečil in so ga rešili le z darovano krvjo. Marsikateri lahko pove, da so ga v hudi boleznini iztrgali smrti z darovano krvjo. Zato mislim, da bi v večjem številu morali darovati kri. Ne bodimo zadnji po številu krvodajalcev, ampak spet prvi in ne pozabimo, da

... KAPLJA ZA KAPLJO ŽIVLJENJE NAM VRAČA!

Končno tudi HE Špilje

V novembru smo le dočakali skopo obvestilo tam od albanske meje: »Vse tri turbine na mreži obratujejo O.K.« S tem je bilo kronano z uspehom večkrat prekinjeno delo maloštevilne montažne skupine, ki se je v izredno težkih in neprijetnih razmerah že od začetka preteklega leta borila za novo delovno zmago.

Oprema za tri Francisove turbine z močjo 32900 KS je bila izdelana v tovarni v izredno kratkem času, kar pripisujemo dejstvu, da je bila izvedena dokumentacija enaka kot za leto prej dobavljene turbine HE Tikveš.

HE Špilje leži tik ob albanski meji približno 5 km od Debra. Veličastna zemeljska pregrada zbira vode Crnega Drima, ki pri Strugi zapušča Ohridsko jezero, se za hip umiri v akumulacijskem jezeru pred HE Globočico, nato veselo steče skozi turbine, potem pa skupaj z živahno Radiko napolnjuje doslej največji jugoslovanski akumulacijski bazen — HE Špilje.

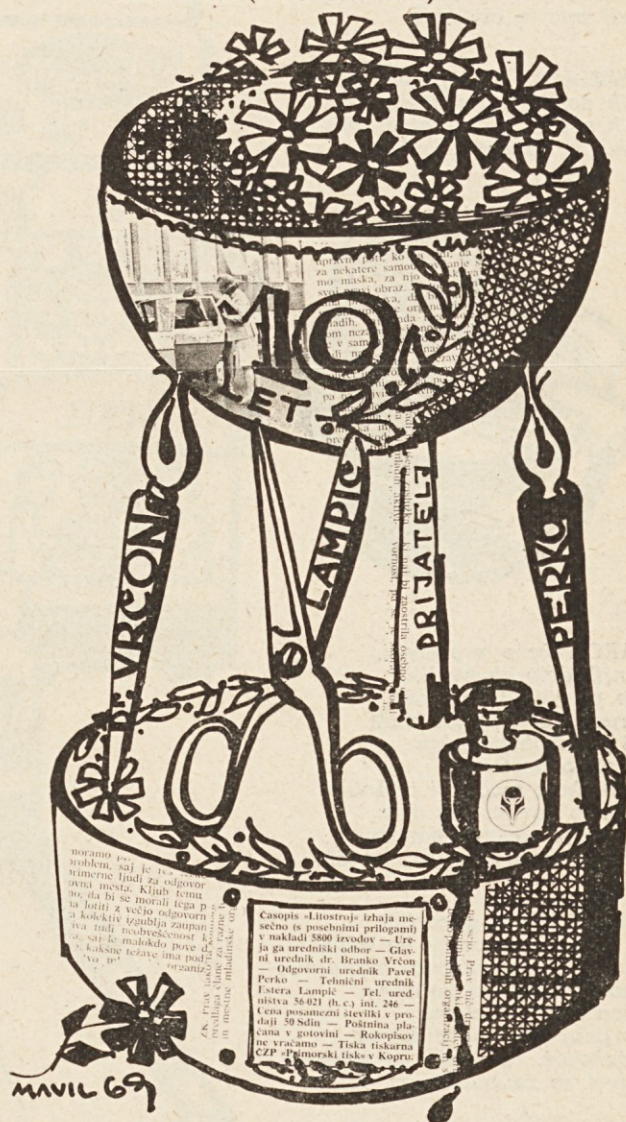
Naša montažna skupina pod vodstvom nadzornika Janeza Požarja in izkušnega regulatorca Alojza Kačiča se v času monta-

že ni utegnla prepuščati romantiki »dežele Skipetarjeva« — neusmiljeno jo je gnal tempo nove dobe, imperativ dela za boljše življenje. Daleč je Debar in Špilje, zato so v glavnem ostajali brez obiskov, prepuščeni samim sebi. Pošteno so opravili dano nalogo — ne samo zase, tudi za nas, ki smo jim iz delavnice in pisarn dajali direktive in jih potem, ko so vmes zaradi nemogočih razmer na terenu zapustili gradbišče, klicali na disciplinsko odgovornost.

Zdaj se vrtijo litostrojske turbine tudi v tisti divjini, ki je nekdanj izzivala Karla Maya, in komaj kdaj je še slišati zavijanje volkov po robih ob jezeru. Preglasila ga je pesem strojev, ki prinašajo luč, napredek, življenje.

Tristoletne (Foto O. Dolenc)

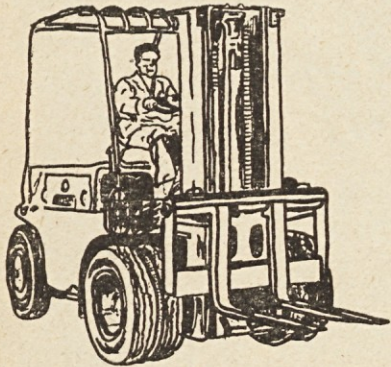
PREGLED OBJAVLJENIH ČLANKOV V DESETIH LETIH IZHAJANJA ČASOPISA LITOSTROJ

LETO	Družbeno-politični članki	Poročila UO in DSP	Industrija in gospodarstvo	Vesti iz obratov	Stanovanjski problemi	Vesti iz ambulant in HTV	Strokovni članki	Šport in rekreacija	Kultura in potopisi	Obiski tujih državljanov	Zanima vas	Občinske novice	Vinjete, karikature	Fotografije	Človek in delo
1960	42	23	24	39	10	23	27	32	20	14	12	22	90	235	—
1961	38	28	28	40	12	32	35	30	17	18	12	18	88	186	—
1962	30	30	29	37	15	31	42	30	10	19	12	16	129	244	—
1963	36	33	33	45	20	36	43	25	9	17	12	15	95	182	—
1964	39	35	37	46	23	35	65	12	4	19	12	10	108	140	—
1965	31	30	30	36	14	15	64	6	5	4	9	11	89	118	8
1966	39	36	41	37	16	17	70	7	3	3	11	7	96	125	41
1967	19	31	39	32	13	20	64	9	6	—	10	6	111	122	32
1968	23	28	42	28	9	25	56	13	7	—	10	3	121	119	16
1969	18	32	38	24	11	27	60	7	11	—	9	5	98	170	19

V desetih letih izhajanja našega časopisa smo izdali 109 številčkov Litostroj. Poleg tega pa smo obveščali člane v kolektivu tudi s sedmimi številčkami izredne izdaje časopisa Litostroj z naslovom »Med dvema številčkama« ter ob obletnici ustanovitve Litostroja v letošnjem letu z izredno izdajo časopisa z naslovom »Litostroj v diagramih«.

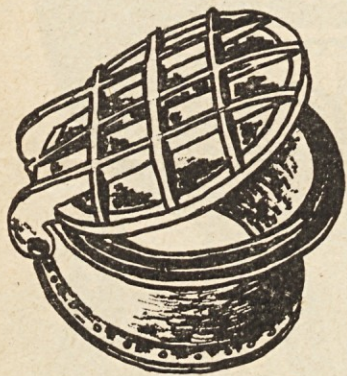
Če bi povezali strani našega časopisa skupaj, bi dobili kar zajetno knjigo s 1028 stranmi »Litostroja« ter s 44 stranmi »Med dvema številčkama«. Naš časopis nam že vsa leta vzorno in prizadevno tiska kolektiv tiskarne v Kopru. Časopis je pričel izhajati v nakladi 3000 izvodov, trenutno pa znaša naklada Litostroja 5800 izvodov.

Vrtljak življenja se vrti,
leto pride, odleti.
Hitro, oh prehitro mine čas,
spet bo treba zategniti pas.
Obetajo nam nove podražitve,
dohodkom našim, ostre britve.
Pa kaj bi jamral in zakaj,
dogodke letošnje pregledam naj!
Saj to kronistovo je delo,
nehvaležno, a veselo.

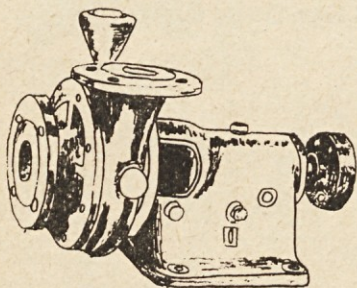
JANUARJA v jubilejno leto
časopis naš stopil je deseto.
Let deset in sto številka,
to sto je stebrov, ne sto bilk!
Komunisti konferenco priredili,
Kovača za sekretarja izvolili.
O, da bil bi res kovač dejanj,
želeli smo in bili zanj.

FEBRUARJA smo pisali,
kol'k dohodka izplačali,
kol'k nesreč v preteklem letu
in kaj je novega po svetu.

MARCA žene proslavili,
za njih delo jih hvalili.
Kdo pa hvalil bo moža,
ki tudi ribat, kuhat zna?
(Ni ga! Nobena žena
ni toliko poštena,
da enakost možu bi priznala
svobodo govora mu dala.
Al' može zopet v partizane
gremo naj po pravice znane?)

APRILA vse je govorilo,
da se podjetje avtov bo lotilo.
In res: »avtosenzacija« izbruhne,
a konkurenca se potuhne.
Ekipa nova izvoljena
v organe samoupravljanja.
Pričakujoč, da bodo se izkazali,
volivci so zaupanje jim dali.

MAJ cvetoč v Zlatoličju
bleščalo vse se je v odličju.
Centrala stekla, vse je prav,
sodelavcem pa naš pozdrav!
Pohvalo tudi dal tovariš Tito
za delo Litostrojcev učinkovito.
In tudi njemu naš pozdrav,
da bi živel še dolgo in bil zdrav!

JUNIJ konec dvomov je prinesel,
napor naš in trud se je obnesel.
Prišel pristanek je za to,
da pričnemo proizvajati »Reno«.

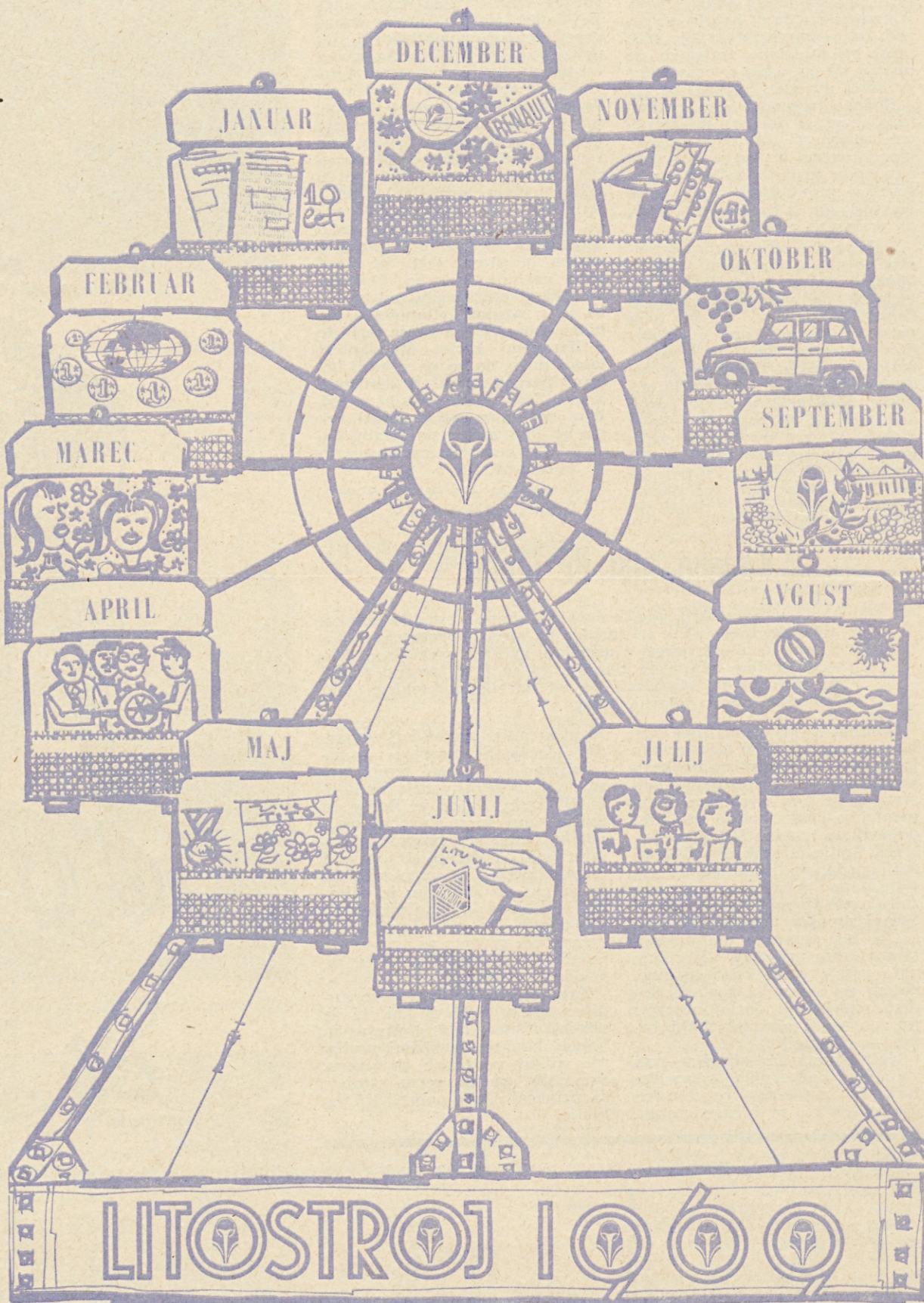
JULIJA spet novi absolventi
poklicne šole; z znanja elementi
temeljito podkovani,
po obratih so oddani.

AVGUSTA smo letovali,
s proizvodnjo zaostali.
Za storilnost večjo v boju
odtlej kopali smo se v znoju (?)

NOVEMBRA v začetku žalovanje
a na koncu meš'ca —
praznovanje;
vmes pa petnajsti dan
»mariageld« imenovan.

DECEMBER mesec dedka Mraza,
zdaj zima ni več prazna fraza.
Na koncu bo pa še silvester,
tako da mesec ta zares bo pester.

Na koncu željo naj povem:
LITOSTROJU uspeh v vsem,
časopisu še sto let
posamezniku vsaj milijonov pet.
Bralcem našim zdravja zvrhan
koš,
osebno srečo in ne trnov, temveč
roži!
Zagrešil verze te vsem dobro le
želeti
je ljudski pesnik, še živeči.

SEPTEMBRA, ob koncu vsakega
poletja
proslavljamo obletnico podjetja.
Zasluzne jubilate nagradimo,
in mnogo let jim zaželimo.
(To pa tudi vse je, kar za nje
storimo!)

OKTOBER kot mesec je trgatve
znan.
V tovarni prvi avto je obran
s proizvodnega drevesa,
nasprotnike pa jeza stresa.

Zadnja meseca oba
proizvodnja nas preganjala,
da čim več naredimo;
najprej plan, potem se veselimo!
Na koncu leta doba inventur
žene nas, da s pomočjo nadur
pregledamo si poslovanje;
račun zaključni terja to dejanje.
Tako, naj s kroniko končam!
izčrpan vseh dogodkov je seznam.
Menjavala se žalost je
z veseljem,
kot klobasa kranjska s kislim
zeljem.

★ Časopis »Litostroj« izhaja me-
★ sečno (s posebnimi prilogami)
★ v nakladi 5800 izvodov — Ure-
★ ja ga uredniški odbor — Glav-
★ ni urednik dr. Branko Vrčon
★ — Odgovorni urednik Pavel
★ Perko — Tehnični urednik
★ Estera Lampič — Tel. ured-
★ ništva 56-021 (h.c.) int. 246 —
★ Cena posamezni številki v pro-
★ daji 50 Sdin — Poštnina pla-
★ čana v gotovini — Rokopisov
★ ne vračamo — Tiska tiskarna
★ ČZP »Primorski tisk« v Kopru.★

Aforizmi

Šele ko je pokvaril tretjo uro, je
douvel, da je čas zlato.

Najteže je biti velikodušen v svo-
ji režiji.

Opazovati življenje skozi črna
očala ni nič manj nevarno, kot
ga gledati skozi rožnata.

Dokler si mlad, so dnevi kratki
in leta dolga, v starosti pa obrat-
no.

Lačnemu težko dopoveš, da je
preobilje hrane škodljivo.

Celo zjutraj je najprej vstal z le-
vo nogo, da mu ne bi mogli oči-
tati, da je desničar.

Vino zmoči grlo, a izsuši denar-
nico.

Dober glas seže v deveto vas,
glas o nelikvidnosti pa v devet-
najsto.

Z elektriko je tako kot z denar-
jem in zdravjem. Šele ko ju iz-
gubiš, se zaveš, kaj si imel prej.

Sveča je naša najboljša prijate-
ljica — ob redukciji električnega
toka.

Saj ni čudno, da naša mladina
ne vidi izhoda. Predolgi lasje ji
zastirajo pogled v prihodnost.

Tudi veličastni zvoki himne ne
morejo prikriti tihega gneva
množice.

Ob koncu vsakega starega leta
ugotavljamo, kako so bili dobri
sklepi ob začetku novega leta
preuranjeni.

Kdo neki v beat ansamblu igra
prvo violino?

